

Paweł Jaros

Ochrona dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem : nowa konwencja Rady Europy

Kwartalnik Prawa Publicznego 7/4, 79-123

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dr Paweł Jaros*

OCHRONA DZIECI PRZED SEKSUALNYM WYKORZYSTYWANIEM – NOWA KONWENCJA RADY EUROPY

1. Wprowadzenie

W dniu 25.10.2007 r. w Lencarotte została otwarta do podpisania przyjęta wcześniej przez Komitet Ministrów Rady Europy nowa Konwencja o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych¹, która w dalszej części artykułu będzie nazywana Konwencją. Poza Polską konwencja została podpisana przez 28 państw będących członkami Rady Europy².

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie tej Konwencji, a następnie dokonanie próby oceny zaproponowanych w niej rozwiązań ujętych w kontekście regulacji obowiązujących na gruncie prawa polskiego oraz podejmowanych ostatnio w omawianym zakresie prac projektowych.

* Dr Paweł Jaros – Adiunkt, Katedra Ochrony Praw Człowieka i Prawa Międzynarodowego Humanitarnego, Instytut Prawa Międzynarodowego, Unii Europejskiej i Stosunków Międzynarodowych, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

¹ Council of Europe Treaty Series (CETS No 201), <http://conventions.coe.int> (tytuł oryginału w języku angielskim: Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse).

² Według stanu na dzień 22.6.2008 r. konwencja została podpisana także przez: Austrię, Belgię, Bułgarię, Chorwację, Cypr, Danię, Finlandię, Francję, Niemcy, Grecję, Islandię, Irlandię, Włochy, Litwę, Mołdawię, Holandię, Norwegię, Polskę, Portugalię, Rumunię, San Marino, Serbię, Słowenię, Szwecję, byłą Jugosławię i Macedonię, Turcję, Ukrainę i Wielką Brytanię.

2. Kontekst historyczny i założenia ideowe

W 2002 r. Komitet Ministrów Rady Europy powołał grupę ekspertów z zakresu ochrony dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem. Eksperti ci opracowali modelowe warunki referencji dla narodowych legislacji państw członkowskich Rady Europy oraz listę zobowiązań, jakie państwa te przyjęły w celu zwalczania zjawiska seksualnej eksploatacji dzieci³.

W odniesieniu do tego dokumentu, do końca 2004 r., 23 państwa przedłożyły własne odpowiedzi, które zostały poddane badaniom niezależnych ekspertów. Analizy te pokazały, że implementacja poczynionych zobowiązań nie była w pełni osiągnięta.

Opierając się na konkluzjach III Szczytu Przywódców Państw I Rządów Rady Europy, który miał miejsce w maju 2005 r. w Warszawie, Komitet Ministrów Rady Europy w 22.3.2006 r. ustanowił Komitet Ekspertów do spraw Ochrony Dzieci przed Seksualnym Wykorzystywaniem I Krzywdzeniem (PC-ES).⁴

Zadaniem tego Komitetu było dokonanie przeglądu implementacji istniejących instrumentów międzynarodowych chroniących dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i krzywdzeniem oraz – jeśli to konieczne – opracowanie nowego wiążącego instrumentu prawnego.

PC-ES rozpoczął pracę w maju 2006 r. i kontynuował ją na posiedzeniach we wrześniu, październiku i grudniu oraz w styczniu i marcu 2007 r., po czym przedstawił tekst nowej konwencji o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i krzywdzeniem.

Komitet Ministrów Rady Europy zaaprobował ten tekst na swoim 1002 posiedzeniu w 12.5.2007 r.⁵ W preambule Komitet Ministrów Rady Europy zwrócił uwagę, że seksualne wykorzystywanie dzieci, a zwłaszcza dziecięca pornografia oraz prostytucja, a także wszelkie formy obcowania seksualnego z dziećmi, w tym przypadki czynów popełnianych za granicą, mają destrukcyjny wpływ na zdrowie i rozwój psychospołeczny dziecka.

Odnotowano, że seksualne wykorzystywanie dzieci i obcowanie z dziećmi przybrało niepokojące rozmiary, tak na szczeblu krajowym jak i międzynarodowym, w szczególności jeśli chodzi o wzrost korzystania z technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych zarówno przez dzieci, jak i sprawców przestępstw przeciwko nim.

³ Council of Europe Treaty Series (CETS No. 201).

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

Podkreślono, że zapobieganie i zwalczanie takiego seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi wymaga współpracy na szczeblu międzynarodowym. Powołując się na dobro i najlepsze interesy dzieci, jako wartości fundamentalnych, wspólnych wszystkim Państwom Członkowskim oraz odnosząc się do szeregu aktów i dokumentów prawa międzynarodowego⁶, Komitet zdecydował się na zwrócenie uwagi na potrzebę stworzenia całościowego i skutecznego instrumentu międzynarodowego kładącego nacisk na prewencyjne, ochronne i prawno-karne aspekty w walce przeciwko wszelkim formom seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi oraz tworzącego specjalny mechanizm monitorujący. W efekcie opracowano instrument międzynarodowy, który poza preambułą składa się z 50 artykułów zawartych w XIII rozdziałach.

3. Cele ochrony

W Rozdziale I przedstawianej Konwencji, jako główne cele wymieniono:

⁶ W tym m.in.: 1. Planu Działań przyjętego na trzecim Szczycie Głów Państw i Rządów Rady Europy (Warszawa, 16–17.5.2005 r.) wzywający do opracowania środków mających na celu zwalczanie seksualnego wykorzystywania dzieci; 2. Rekomendacji Komitetu Ministrów Nr R (91) 11 w sprawie seksualnego wykorzystywania, pornografii, prostytucji oraz handlu dziećmi i młodzieżą; 3. Rekomendację (2001) 16 w sprawie ochrony dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem; 4. Konwencję o przestępczości komputerowej (ETS Nr 185), a zwłaszcza jej art. 9; 5. Konwencję Rady Europy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi (ETS Nr 197); 6. Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r.; 7. Europejską Kartę Społeczną ze zmianami z 1996 r.; 8. Europejską Konwencję o wykonywaniu praw dziecka z 1996 r.; 9. Konwencję ONZ o prawach dziecka wraz z Protokołem Fakultatywnym w sprawie handlu dziećmi, prostytucji dziecięcej i pornografii dziecięcej; 10. Dodatkowy Protokół do Konwencji ONZ o zwalczaniu międzynarodowej przestępczości zorganizowanej w sprawie zapobiegania, zwalczania i karania handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi; 11. Konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminowania najgorszych form pracy dzieci; 12. Decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW z 22.12.2003 r. dotyczącą zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej; 13. Decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW z 15.3.2001 r. w sprawie pozycji ofiary w postępowaniu karnym; 14. Decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW z 19.7.2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi; 15. Deklarację Sztokholmską i Agendę Działania, przyjęte na I Światowym Kongresie przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci w Celach Komercyjnych (27–31.8.1996 r.); 16. Globalne Porozumienie przyjęte na II Światowym Kongresie przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci w Celach Komercyjnych w Jokohamie (17–20.12.2001 r.); 17. Porozumienie Budapeszteńskie i Plan Działania przyjęte na Konferencji przygotowawczej do II Światowego Kongresu przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci w Celach Komercyjnych (20–21.11.2001 r.); 18. Rezolucję Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych S-27/2 „Świat pasujący do dzieci”; 19. Trzyletni program „Budowanie Europy dla dzieci i z dziećmi”, przyjęty w efekcie trzeciego Szczytu i zapoczątkowany Konferencją w Monako (4–5.4.2006 r.).

- zapobieganie i zwalczanie seksualnego wykorzystania dzieci i obcowania z dziećmi;
- ochrona praw dzieci będących ofiarami seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi;
- promowanie krajowej i międzynarodowej współpracy przeciwko seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i obcowaniu z dziećmi.

Natomiast w Rozdziale II, Konwencja zwraca szczególną uwagę na rekrutację, szkolenie, podnoszenie świadomości osób mających w swojej pracy kontakt z dziećmi.

Takie ukształtowanie priorytetów, wskazuje jednoznacznie na położenie głównego nacisku na prewencję i niedopuszczanie do sytuacji w których istnieje poważne ryzyko, że dzieci zostaną seksualnie wykorzystane lub skrzywdzone.

Powyższą tezę potwierdzają niżej przedstawione, szczegółowo określone cele.

Celem takim jest promowanie wśród osób będących w regularnym kontakcie z dziećmi, w dziedzinach takich jak edukacja, służba zdrowia, opieka społeczna, wymiar sprawiedliwości, organy ścigania, a także w sektorach związanych ze sportem, kulturą i wypoczynkiem, świadomości na temat ochrony oraz praw dzieci.

Osoby, o których wyżej mowa, powinny mieć odpowiednią wiedzę dotyczącą seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi, środków ich wykrywania oraz możliwości, o których mowa w art. 12 ust. 1.

Istotną rzeczą jest, aby państwa zagwarantowały, iż w zawodach, które związane są z regularnymi kontaktami z dziećmi, kandydatami nie były osoby skazane w związku z popełnieniem czynów seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi.

Również zasadniczym celem będzie by dzieci w trakcie swojej edukacji w szkole podstawowej i średnie otrzymywały informacje o niebezpieczeństwach seksualnego wykorzystywania i obcowania oraz o środkach ochrony przed tymi niebezpieczeństwami, przystosowanych do zmieniających się możliwości dzieci. Informacje takie, byłyby opracowywane we współpracy z rodzicami dzieci, stosownie do okoliczności, przekazywane są w ogólnym kontekście informacji na temat seksualności oraz będą kładły nacisk na sytuacje ryzyka, szczególnie sytuacje związane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych.

Dla realizacji wytyczonych celów Konwencja definiuje pojęcie „dziecko” przez co rozumie każdą osobę poniżej 18 roku życia⁷, oraz „seksualne wykorzystywanie dzieci (*sexual exploitation*) i seksualne obcowanie z dziećmi (*sexual abuse*)” obejmując zachowania, o których mowa w art. 18–23 niniejszej Konwencji, a także „ofiara” która oznacza dziecko, które stało się ofiarą seksualnego wykorzystania i obcowania.

Powyższe cele powinny być osiągnięte bez dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek podstawę tj. płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, polityczne lub inne przekonania, pochodzenie narodowe lub społeczne, związek z mniejszością narodową, własność, urodzenie, orientację seksualną, stan zdrowia, niepełnosprawność lub inny status.

4. Środki ochrony

Dążąc do osiągnięcia wyżej omówionych celów Konwencja zaleca państwom szereg różnorodnych środków. Nie wszystkie jednak są precyzyjnie określone, jednakże ich ustanowienie lub podjęcie będzie wymagało w każdym wypadku administracyjnej lub prawno karnej aktywności państwa.

4.1. Administracyjne środki ochrony

W odniesieniu do społeczeństwa omawiana Konwencja proponuje organizowanie lub wspieranie organizacji kampanii informacyjnych w celu podnoszenia powszechnej świadomości na temat zjawiska seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi oraz na temat środków prewencyjnych, jakie mogą być podjęte.

W sposób szczególny nowa regulacja, zobowiązuje Państwa by zachęcały dzieci do uczestniczenia, zgodnie z ich zmieniającymi się możliwościami, w opracowywaniu i wdrażaniu polityki Państwa, programów państwowych oraz innych działań, dotyczących walki z seksualnym wykorzystywaniem dzieci i obcowaniem z dziećmi.

Państwa powinny kierować zachęty także do sektorów prywatnych, w szczególności związanych z technologią informacyjną i telekomunikacyjną, do branży turystycznej, sektora bankowego i finansowego,

⁷ Konwencja przyjmuje w tym zakresie rozwiązanie przyjęte wcześniej w Konwencji o Prawach Dziecka (art.1). Zdaniem autora artykułu, mając na względzie rozwój technik multimedialnych, dla realizacji celów Konwencji, rozwiązanie takie może okazać się niewystarczające.

a także społeczeństwa, do udziału w opracowywaniu i wdrażaniu polityki mającej na celu zapobieganie seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i obcowaniu z dziećmi oraz implementację wewnętrznych norm w drodze samoregulacji oraz współregulacji.

Także media powinny być zachęcane przez Państwa do udzielania stosownych informacji dotyczących wszelkich aspektów seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi, przy należyтым poszanowaniu niezależności mediów oraz wolności prasy.

Każde Państwo powinno stworzyć zachęty finansowe dla projektów i programów, w tym także poprzez tworzenie specjalnych funduszy, w celu zapobiegania seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i obcowaniu z dziećmi oraz ochrony dzieci przed tymi przestępstwami.

Twórcy konwencji dostrzegają ważne znaczenie koordynacji działań, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym, między różnymi instytucjami zajmującymi się ochroną, zapobieganiem i walką z seksualnym wykorzystywaniem dzieci i obcowaniem z dziećmi. Dotyczy to głównie instytucji związanych ze szkolnictwem, służbą zdrowia, pomocą społeczną oraz organami ścigania i organami sądowymi. W tym celu w art. 10 zobowiązują państwa do podjęcia niezbędnych środków dla jej zapewnienia.

Ponadto państwa zostały zobowiązane do ustanowienia:

- a) niezależnych i kompetentnych instytucji krajowych lub lokalnych zajmujących się wspieraniem i ochroną praw dziecka, zapewniając im określone środki i kompetencje;
- b) mechanizmów gromadzenia danych lub punktów kontaktowych na poziomie krajowym i lokalnym oraz we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, w celu obserwacji i oceny zjawiska seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi, przy należyтым poszanowaniu wymogów ochrony danych osobowych.

W celu lepszego zapobiegania i zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi zauważa się także konieczność współpracy pomiędzy właściwymi organami władzy państwowej, społeczeństwem oraz sektorem prywatnym.

Konwencja przewiduje szereg środków ochronnych i szeroką pomoc dla ofiar przestępstw. W tym celu każde Państwo powinno ustanowić skuteczne programy społeczne i multidyscyplinarne struktury w celu zapewnienia niezbędnego wsparcia dla ofiar seksualnego wykorzystywania i obcowania, ich bliskich oraz dla każdej osoby sprawującej nad nimi

pieczę. W przypadku, gdy wiek ofiary jest nieznan, a istnieją powody, aby przypuszczać, że ofiarą jest dziecko, ofiarom tym należy zapewnić środki ochrony i pomocy przed ustaleniem ich wieku.

W art. 12, zwracają uwagę proponowane tam ułatwienia w zakresie zgłaszania podejrzenia o seksualne wykorzystywanie lub obcowanie. Mianowicie ustanawia się zobowiązanie do przyjęcia takich regulacji wewnętrznych, by zasady poufności, których przestrzegać muszą niektóre osoby powołane do pracy z dziećmi na podstawie przepisów prawa wewnętrznego, nie stanowiły przeszkody dla możliwości informowania przez te osoby odpowiednich służb odpowiedzialnych za ochronę dzieci o wszelkich uzasadnionych podejrzeniach, że dziecko padło ofiarą seksualnego wykorzystywania lub obcowania.

Ponadto art. 12 ust. 2 obliguje Państwa do tworzenia zachęt, aby każda osoba, która wie lub podejrzewa, w dobrej wierze, o przypadku seksualnego wykorzystywania i obcowania, zgłosiła ten przypadek właściwym służbom. Jako środek pomocy konwencja wymienia specjalne linie telefoniczne i internetowe, udzielające osobom dzwoniącym porad, nawet przy zachowaniu poufności lub przy należytym uwzględnieniu anonimowości tych osób. Państwa natomiast są obligowane do zachęcania i wspierania tworzenia takich służb informacyjnych.

W przypadku, gdy w seksualnym wykorzystywaniu dziecka lub obcowaniu z dzieckiem biorą udział jego rodzice lub osoby sprawujące nad nim opiekę, procedury interwencyjne powinny obejmować, możliwość usunięcia domniemanego sprawcy oraz możliwość usunięcia ofiary z jej środowiska rodzinnego. Warunki oraz czas trwania takiego usunięcia powinny być ustalane w sposób najlepiej uwzględniający dobro dziecka. Należy także zapewnić niesienie ofiarom seksualnego wykorzystywania i obcowania krótko- lub długoterminowej pomocy w powrocie do zdrowia fizycznego lub psychospołecznego, a podjęte środki muszą należycie uwzględniać zdanie, potrzeby oraz obawy dziecka. Zauważono ponadto konieczność korzystania przez osoby związane z ofiarą, z pomocy terapeutycznej, głównie z opieki psychologicznej i opieki w nagłych wypadkach.

Programom i środkom interwencyjnym konwencja poświęca Rozdział V. W art. 15 ustanawia zasadę zapewniania lub promowania, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, skutecznych programów interwencyjnych, w celu zapobiegania oraz zmniejszania ryzyka dalszego popełniania przestępstw o charakterze seksualnym względem dzieci. Takie programy oraz środki powinny być dostępne w każdej chwili w trakcie postępowania, podczas pobytu w zakładzie karnym, jak i poza nim,

zgodnie z warunkami przewidzianymi w prawie wewnętrznym. Formuluje się także obowiązek dokonywania oceny niebezpieczeństwa oraz potencjalnego ryzyka ponownego popełnienia przestępstw, określonych w omawianej Konwencji w celu ustalenia właściwych programów oraz środków. Ocenie miałyby podlegać również skuteczność zastosowanych programów oraz środków.

Zasadę stanowiłoby też zapewnianie lub promowanie, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, tworzenia form współpracy pomiędzy właściwymi organami, zwłaszcza w sektorze usług medycznych oraz usług społecznych, a także organami sądowymi oraz innymi organami odpowiedzialnymi za dalsze postępowanie z osobami, które są podejrzane lub które zostały skazane za popełnienie przestępstw na tle seksualnym wobec dzieci.

Oczywiście osoby podejrzane powinny mieć zapewniony dostęp do wyżej wymienionych programów lub środków, na warunkach, które nie są ani krzywdzące ani sprzeczne z prawem do obrony oraz wymogami uczciwego i bezstronnego procesu, a w szczególności przy należyтым poszanowaniu przepisów regulujących zasadę domniemania niewinności.

W sposób szczególny twórcy konwencji odnoszą się w tym zakresie do dzieci – sprawców przestępstw seksualnych, kreując wymóg opracowywania oraz dostosowywania programów i środków interwencyjnych do potrzeb rozwojowych tych dzieci, w tym dzieci, które nie osiągnęły wieku odpowiedzialności karnej, tak aby odpowiadały one ich problemom w zakresie zachowań seksualnych.

Wszystkie te programy i środki mogłyby być zastosowane dopiero po wyrażeniu na to zgody przez osoby, których miałyby dotyczyć.

4.2. Karno-materialne środki ochrony

Dążąc do realizacji postawionych celów prewencyjnych proponuje się przyjęcie koniecznych środków ustawodawczych lub innych w celu zapobiegania lub zakazu dystrybucji materiałów zachęcających do popełniania przestępstw określonych zgodnie z niniejszą Konwencją. Natomiast w Rozdziale VI., zatytułowanym „Prawo karne materialne”, w art. 18 pojawia się propozycja zapewnienia karalności następujących zachowań umyślnych:

- uczestnictwa w czynnościach seksualnych z udziałem dziecka, które zgodnie z prawem krajowym nie osiągnęło wieku umożliwiającego mu podejmowanie czynności seksualnych,

- uczestnictwa w czynnościach seksualnych z udziałem dziecka w przypadku:
 - zastosowania przymusu, siły, groźby; lub
 - nadużycia zaufania, władzy lub wpływu na dziecko, w tym w ramach rodziny; lub
 - nadużycia szczególnej sytuacji ofiary, zwłaszcza jej ułomności fizycznej lub psychicznej lub zależności.

Dla tych celów, każde państwo-strona konwencji powinno ustalić dolną granicę wieku dziecka, poniżej której istnieje zakaz uczestnictwa w czynnościach seksualnych z jego udziałem. Jednocześnie przepis omawianego art. informuje, że nie jest jego celem uregulowanie czynności seksualnych pomiędzy osobami nieletnimi, podejmowanych za ich obojętną zgodą.

W art. 19 twórcy konwencji nakładają obowiązek ustanowienia karalności za umyślne przestępstwa dotyczące dziecięcej prostytucji, a polegających na:

- rekrutacji dziecka do prostytucji lub powodowaniu udziału dziecka w prostytucji;
- zmuszaniu dziecka do prostytucji lub osiąganiu z tego korzyści lub wykorzystywaniu w inny sposób dziecka dla tych celów;
- uciekaniu się do korzystania z prostytucji dziecięcej.

Natomiast jako „dziecięcą prostytucję” oznaczono fakt wykorzystania dziecka do czynności seksualnych w sytuacji, gdy zostały przekazane lub obiecane tytułem zapłaty pieniądze lub każda inna forma wynagrodzenia lub świadczenia, bez względu na to, czy tę zapłatę, obietnicę czy świadczenie otrzymało dziecko czy też osoba trzecia.

Następny artykuł odnosi się do przestępstw dotyczących pornografii dziecięcej i obliguje państwa-strony do objęcia karalnością bezprawnego zachowania umyślnego polegającego na:

- produkcji pornografii dziecięcej;
- oferowaniu lub udostępnianiu pornografii dziecięcej;
- dystrybucji lub przesyłaniu pornografii dziecięcej;
- pozyskiwaniu pornografii dziecięcej dla siebie i innej osoby;
- posiadaniu pornografii dziecięcej;
- świadomym pozyskiwaniu dostępu do pornografii dziecięcej za pośrednictwem technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych.

Dla potrzeb niniejszego rozwiązania przyjęto, iż pojęcie „pornografia dziecięca” będzie oznaczać jakikolwiek materiał, który wizualnie

przedstawia dziecko uczestniczące w rzeczywistej lub udawanej czynności wyraźnie seksualnej lub jakiegokolwiek przedstawianie narządów płciowych dziecka w celach seksualnych.

Odnosząc się z kolei do problematyki udziału dzieci w prezentacjach pornograficznych, proponuje się objąć sankcją karną takie zachowania umyślne jak:

- rekrutacja dziecka do udziału w prezentacjach pornograficznych lub powodowanie udziału dziecka w takich prezentacjach;
- zmuszanie dziecka do udziału w prezentacjach pornograficznych lub czerpanie z tego korzyści lub innego rodzaju wykorzystywanie dziecka do tych celów
- świadome uczęszczanie na prezentacje pornograficzne z udziałem dzieci.

Penalizacji także podlegałby ten rodzaj demoralizacji dzieci, który polegałby na umyślnym powodowaniu sytuacji, w której, w celach seksualnych, dziecko, które nie osiągnęło granicy wieku poniżej której istnieje zakaz uczestnictwa w czynnościach seksualnych z jego udziałem, jest świadkiem obcowania seksualnego lub czynności seksualnych, nawet jeżeli nie jest zmuszone do uczestnictwa.

W art. 23 Konwencja przedstawia propozycję obłożenia sankcją karną nagabywania dzieci do celów seksualnych poprzez umyślne składanie przez osobę dorosłą, za pośrednictwem technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych, propozycji spotkania dziecku, które nie ukończyło wieku poniżej którego istnieje zakaz uczestnictwa w czynnościach seksualnych z jego udziałem, w celu popełnienia przeciwko niemu któregośkolwiek z przestępstw określonych na podstawie art. 18 ust. 1 lit. a) lub art. 20 ust. 1 lit. a), w sytuacji, gdy za taką propozycją idą istotne działania mające na celu doprowadzenie do takiego spotkania.

Wszystkie stadialne formy, a więc także zachowania polegającego na usiłowaniu, pomocnictwie i podżeganiu do popełnienia przestępstw określonych w Konwencji podlegałyby karaniu.

W następnym artykule konwencja reguluje zasady jurysdykcji krajowej, wszczęcia postępowania oraz ekstradycji sprawców przestępstw.

Kolejnym poruszonym zagadnieniem jest odpowiedzialność osób prawnych za przestępstwa określone w Konwencji, popełnione na jej korzyść przez osobę fizyczną działającą indywidualnie lub jako organ osoby prawnej, która zajmuje kierownicze stanowisko w ramach osoby prawnej na podstawie:

- pełnomocnictwa do reprezentowania osoby prawnej;
- uprawnienia do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej;
- uprawnienia do sprawowania kontroli w ramach osoby prawnej.

Zadaniem Państwa przystępującego do Konwencji będzie zapewnić odpowiedzialność karną takiej osoby prawnej. Ponadto każde Państwo – Strona Konwencji przyjmie konieczne środki, by osoba prawna mogła być pociągana do odpowiedzialności karnej, gdy brak nadzoru lub kontroli sprawowanej przez wyżej wymienioną osobę fizyczną mógł przyczynić się do popełnienia przestępstwa określonego w Konwencji przez osobę podlegającą osobie prawnej z korzyścią dla tej osoby prawnej. Zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego państwa-strony, odpowiedzialność osoby prawnej może mieć także charakter cywilny lub administracyjny, a odpowiedzialność osoby prawnej nie wyłącza postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które popełniły przestępstwo.

Nowa Konwencja odnosi się także do charakteru i rodzaju sankcji za przestępstwa w niej określone. Czyny stanowiące te przestępstwa mają bowiem podlegać efektywnym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom. Wśród nich powinna znaleźć się kara pozbawienia wolności w wymiarze pozwalającym na ekstradycję, a także grzywna lub kara pieniężna oraz inne środki, w szczególności:

- pozbawienie uprawnienia do korzystania z pomocy i świadczeń publicznych;
- czasowe lub całkowite pozbawienie prawa do prowadzenia działalności gospodarczej;
- oddanie pod nadzór sądu;
- sądowy nakaz likwidacji działalności;
- zapewnienia zajęcia oraz konfiskaty:
 - przedmiotów, dokumentów i innych narzędzi wykorzystanych lub służących do popełnienia lub mających na celu ułatwienie popełnienia przestępstwa określonego w Konwencji;
 - korzyści pochodzącej z przestępstwa określonego w Konwencji lub jej równowartości;
- umożliwienia czasowego lub całkowitego zamknięcia pomieszczeń i urządzeń wykorzystanych do popełnienia któregośkolwiek z przestępstw określonych w Konwencji, bez uszczerbku dla praw osób trzecich działających w dobrej wierze, lub czasowego bądź całkowitego pozbawienia sprawcy możliwości wykonywania działalności zawodowej lub działalności w ramach wolontariatu, polegającej na kontaktach z dziećmi, w ramach których zostało popełnione przestępstwo.

Ponadto każde państwo-strona może przyjąć inne środki w odniesieniu do sprawców, takie jak pozbawienie praw rodzicielskich, czy też monitorowanie lub nadzór nad osobami skazanymi, jak również może postanowić, aby korzyści z przestępstwa lub mienie skonfiskowane mogło być lokowane na specjalnym funduszu w celu finansowania programów prewencyjnych i pomocowych skierowanych do ofiar któregośkolwiek z przestępstw określonych zgodnie z niniejszą Konwencją.

Regulacji doczekały się także okoliczności obciążające, o ile w prawie wewnętrznym danego Państwa nie stanowią już znamion przestępstwa, aby mogły być, traktowane jako okoliczności mogące mieć wpływ na zaostrenie wymiaru kary w przypadku przestępstw określonych w Konwencji. Chodzi tu o sytuacje, gdy:

- przestępstwo w sposób znaczący spowodowało uszczerbek na zdrowiu psychicznym lub fizycznym pokrzywdzonego;
- przestępstwo poprzedzone było lub towarzyszyło mu użycie tortur lub poważnej przemocy;
- przestępstwo popełniono przeciwko pokrzywdzonemu szczególnie narażonemu;
- przestępstwo popełnił członek rodziny, osoba mieszkająca z dzieckiem lub osoba, która nadużyła władzy;
- przestępstwo zostało popełnione przez więcej niż jedną osobę działającą wspólnie;
- przestępstwo zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej;
- sprawca był już skazany za przestępstwo tego samego rodzaju.

Na wymiar kary powinny też wpływać ostateczne wyroki skazujące wydane przez inny organ w związku z przestępstwami określonymi zgodnie z niniejszą Konwencją.

4.3. Karno-procesowe środki ochrony

Ważną częścią omawianej Konwencji jest Rozdział VII. zatytułowany „Postępowanie przygotowawcze, ściganie i prawo procesowe”. W art. 30 statuuje ona zasadę, zgodnie z którą, postępowanie winno być prowadzone w najlepszym interesie dziecka i z poszanowaniem jego praw. Ponadto postępowanie nie może potęgować u dziecka przeżyć traumatycznych, a odzew ze strony organów wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych musi wiązać się z zapewnieniem pomocy, tam, gdzie to właściwe. Podjęte postępowania powinny być prowadzone bez nieuzasadnionej

zwłoki, zaś zastosowane środki nie mogą naruszać prawa do obrony oraz wymogów uczciwego i bezstronnego procesu, zgodnie z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

W kolejnym artykule, w którym doszło do sformułowania katalogu ogólnych środków ochrony pod adresem Państwa jest kierowany obowiązek ochrony praw i interesów pokrzywdzonych, w tym ich szczególnych potrzeb jako świadków, na każdym etapie postępowania przygotowawczego oraz postępowania sądowego, w szczególności przez:

- informowanie ich o przysługujących im prawach oraz pomocy, jaką mają do dyspozycji, a także, informacji zwrotnych odnośnie powództwa, zarzutów, ogólnego postępu postępowania przygotowawczego lub postępowania karnego oraz ich roli, a także o rozstrzygnięciu w sprawie, chyba że nie życzą sobie oni takich informacji;
- zapewnienie, przynajmniej w sytuacjach, niebezpieczeństwa grożącego poszkodowanym oraz ich rodzinom, możliwości informowania ich, jeśli to konieczne, o zwolnieniu czasowym lub stałym osoby skazanej lub ściganej;
- zapewnienie im, w sposób zgodny z zasadami krajowego prawa procesowego, możliwości bycia przesłuchanym, dostarczenia dowodów oraz wyboru sposobu wyrażania swoich opinii, potrzeb oraz obaw, bezpośrednio lub przez pośrednika, oraz do ich uwzględnienia;
- zapewnienie im pomocy ze strony odpowiednich służb w taki sposób, by ich prawa i interesy były właściwie przedstawione i wzięte pod uwagę;
- ochronę ich prywatności, tożsamości oraz wizerunku, a także unikanie publicznego rozpowszechniania informacji, które mogłyby doprowadzić do ujawnienia ich tożsamości, poprzez podjęcie zgodnych z prawem krajowym środków;
- zapewnienie bezpieczeństwa im oraz ich rodzinom, a także świadkom oskarżenia, przed zastraszeniem, zemstą lub oraz ponownym popełnianiem względem nich czynu karalnego;
- unikanie sytuacji, w których w budynku sądu lub organu ścigania pokrzywdzony miałby bezpośredni kontakt ze sprawcą, chyba że właściwe organy, w najlepszym interesie dziecka, zdecydują inaczej lub gdy takiego kontaktu wymaga postępowanie przygotowawcze lub sądowe.

Pokrzywdzeni, od pierwszego kontaktu z właściwymi organami, powinni mieć dostęp do informacji o odpowiednich procedurach sądowych i administracyjnych oraz do pomocy prawnej, przy zapewnieniu jej

nieodpłatności tam, gdzie jest ona zagwarantowana, w sytuacji, gdy mają oni możliwość występowania w postępowaniu karnym w charakterze strony. Organy sądowe powinny mieć zapewnioną możliwość wyznaczenia pokrzywdzonemu pełnomocnika w sytuacji, gdy na podstawie przepisów prawa wewnętrznego może on występować w postępowaniu karnym w charakterze strony oraz gdy osoby, którym przysługuje władza rodzicielska są wyłączone z reprezentowania dziecka w takim postępowaniu z powodu konfliktu interesów pomiędzy nimi a pokrzywdzonym. Również grupy, fundacje, stowarzyszenia lub organizacje rządowe lub pozarządowe powinny mieć możliwość wspierania lub pomagania pokrzywdzonym za ich zgodą podczas postępowania karnego obejmującego przestępstwa określone w Konwencji.

Przekazywanie informacji osobom pokrzywdzonym powinno odbywać się w sposób dostosowany do ich wieku i stopnia dojrzałości oraz w zrozumiałym dla nich języku.

Istotną zasadę kreuje art. 32 stanowiąc, iż ściganie przestępstw określonych w Konwencji nie może być uzależnione od zawiadomienia lub oskarżenia wniesionego przez pokrzywdzonego oraz aby postępowanie mogło być w dalszym ciągu prowadzone, nawet, jeżeli pokrzywdzony wycofa swoje zeznania.

Równie istotna zasada zawarta jest w art. 33, który nakazuje, aby okres przedawnienia dla wszczęcia postępowania w związku z określonymi w Konwencji przestępstwami związanymi z seksualnym wykorzystaniem, prostytutką dziecięcą i dotyczącymi udziału dziecka w prezentacjach pornograficznych, biegł w czasie wystarczającym, aby umożliwić skuteczne wszczęcie postępowania po uzyskaniu przez pokrzywdzonego pełnoletniości oraz współmiernym do ciężaru przedmiotowego przestępstwa.

Odnosząc się do postępowania przygotowawczego konwencja wymaga, aby osoby, jednostki lub służby je prowadzące były wyspecjalizowane w zakresie zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi oraz aby osoby te były w tym celu przeszkolone. Takim jednostkom lub służbom powinny być zapewnione odpowiednie zasoby finansowe. Podkreśla się tu, że niepewność co do rzeczywistego wieku pokrzywdzonego nie może być przeszkodą dla wszczęcia postępowania przygotowawczego.

W sposób szczegółowy Konwencja odnosi się do przesłuchanie dziecka. Państwa-strony Konwencji powinny podjąć działania w celu zapewnienia, aby:

- przesłuchanie dziecka odbyło się bez nieuzasadnionej zwłoki po tym, jak właściwe organy dowiedziały się o tym;
- przesłuchanie dziecka odbywało się w razie konieczności, w pomieszczeniach zaprojektowanych lub dostosowanych do tych celów;
- przesłuchanie dziecka było prowadzone przez wyszkolonych do tego specjalistów;
- przesłuchanie dziecka prowadzone było, w miarę możliwości i potrzeb, przez tą samą osobę;
- liczba przesłuchań była ograniczona do minimum w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla celów postępowania karnego;
- dziecku mógł towarzyszyć jego przedstawiciel ustawowy lub, stosownie do sytuacji, osoba dorosła wybrana przez niego, o ile w odniesieniu do tej osoby nie została wydana uzasadniona decyzja odmienna.

Ponadto każde przesłuchanie pokrzywdzonego lub, stosownie do sytuacji, świadka, którym jest dziecko, powinno być rejestrowane na video, oraz aby taki zapis video z przesłuchania mógł być przyjęty jako dowód w postępowaniu przed sądem, na zasadach przewidzianych w prawie wewnętrznym.

W art. 36 zawarto uprawnienie dla sędziów, aby mogli zarządzać odbycie rozprawy bez udziału publiczności oraz przesłuchanie pokrzywdzonego w sali sądowej, ale bez jego obecności, w szczególności poprzez zastosowanie odpowiednich technik komunikacyjnych.

Warto także zwrócić uwagę na te postanowienia art. 36, w którym nakłania się by państwa-strony przy należyтым poszanowaniu przepisów regulujących autonomię zawodów prawniczych zapewniły, aby w szkoleniach z zakresu praw dziecka oraz problemu seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi mogły uczestniczyć wszystkie osoby zaangażowane w postępowanie, a w szczególności sędziowie, prokuratorzy oraz adwokaci.

Dla celów zapobiegania i ścigania przestępstw określonych w niniejszej Konwencji, niebagatelного znaczenia nabiera gromadzenie i przechowywanie danych dotyczących osób skazanych za popełnienie przestępstwa na tle seksualnym. Dlatego też proponuje się zobligować Strony Konwencji do przyjęcia odpowiednich środków by zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych oraz innymi właściwymi zasadami i gwarancjami przewidzianymi w prawie krajowym, zbierać

i przechowywać dane o tożsamości i profilu DNA skazanych za przestępstwa ustanowione w niniejszej Konwencji.

Każda Strona w momencie przystąpienia do Konwencji będzie zobowiązana do notyfikowania Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy nazwy i adresu organu krajowego odpowiedzialnego za gromadzenie i przechowywanie danych o których wyżej wspomniano. Zgodnie z warunkami ustanowionymi w prawie krajowym i odpowiednich instrumentach międzynarodowych dane te będą mogły być przekazywane właściwym organom innego Państwa.

5. Gwarancje przestrzegania Konwencji

W Rozdziale IX. zostały uregulowane ogólne zasady i środki dotyczące współpracy międzynarodowej dla osiągnięcia celów przewidzianych w Konwencji czyniąc odpowiednie odniesienia do prawa wewnętrznego. Natomiast w następnym Rozdziale X. została przedstawiona koncepcja utworzenia międzynarodowego mechanizmu monitorującego w postaci Komitetu Stron. W jego skład miałoby wchodzić przedstawiciele Stron Konwencji, a także przedstawiciele wyznaczeni przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy, Komisarza ds. Praw Człowieka, Europejski Komitet ds. Problematyki Przestępczości (CDPC), a także inne właściwe komitety międzyrządowe Rady Europy. Przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, a zwłaszcza organizacji pozarządowych, mogliby wejść w skład Komitetu Stron w charakterze obserwatora. Podstawową funkcją Komitetu byłoby prowadzenie nadzoru nad implementacją niniejszej Konwencji. Ponadto należałoby do niego ułatwianie gromadzenia, analizy oraz wymiany informacji, doświadczeń oraz dobrych praktyk pomiędzy państwami w celu poprawy ich możliwości w zakresie zapobiegania oraz zwalczania wykorzystywania seksualnego dzieci oraz obcowania z dziećmi. Kolejnym zadaniem byłoby poprawianie skuteczność korzystania z niniejszej Konwencji, w tym ustalanie problemów oraz skutków wszelkich deklaracji lub zastrzeżeń wniesionych w trybie Konwencji, a także wyrażanie opinii w odniesieniu do wszelkich pytań dotyczących stosowania niniejszej Konwencji oraz ułatwianie wymiany informacji na temat znaczących osiągnięć z dziedziny prawa, polityki czy technologii. Komitet Stron w wykonywaniu swoich zadań wspomagany byłby przez Sekretariat Rady Europy i zawsze byłby zwoływany przez Sekretarza Generalnego Rady Europy.

6. Zakres zobowiązania państw-stron Konwencji

Kolejne przepisy przedstawianej Konwencji określają stosunek do innych instrumentów międzynarodowych oraz zasady zmiany konwencji. Natomiast w Rozdziale XIII. umieszczono postanowienia końcowe regulujące zagadnienia: podpisania i wejścia w życie Konwencji, przystąpienia do niej, zakresu terytorialnego jej stosowania, zastrzeżeń, wypowiedzenia oraz notyfikacji.

Należy stwierdzić, że Konwencja nie narusza praw i obowiązków wynikających z przepisów Konwencji ONZ o prawach dziecka oraz jej Protokołu Fakultatywnego w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii. Ma natomiast na celu zwiększenie ochrony, jaką dają wymienione akty prawa międzynarodowego oraz rozszerzenie i uzupełnienie zawartych w nich standardów.

Przedstawiana Konwencja nie narusza praw i obowiązków wynikających z innych instrumentów międzynarodowych, którymi strony konwencji są lub będą związane, a które zawierają postanowienia dotyczące spraw regulowanych przepisami Konwencji i jednocześnie zapewniają większą ochronę i pomoc dzieciom-ofiarom seksualnego wykorzystywania lub obcowania. Ponadto Strony Konwencji mogą zawierać ze sobą umowy dwustronne lub wielostronne, w celu uzupełnienia lub wzmocnienia jej postanowień, lub ułatwienia realizacji zasad w niej zawartych.

Jeżeli zaś chodzi o państwa-strony należące do Unii Europejskiej, to są one zobowiązane do stosowania w swoich wzajemnych stosunkach reguł wspólnotowych i unijnych regulujące sprawy, o których mowa w niniejszej Konwencji, bez uszczerbku dla przedmiotu i jej celu oraz bez uszczerbku dla pełnego zastosowania Konwencji.

Możliwość dokonywania zmian Konwencji określają przepisy art. 44, zgodnie z którym, każda propozycja zmiany, którą zgłasza jej Strona będzie przekazywana do Sekretarza Generalnego Rady Europy, który z kolei przekaże propozycję do Państw Członkowskich UE, każdego państwa sygnatariusza, każdego państwa-strony Konwencji, Wspólnoty Europejskiej, każdego państwa zaproszonego do podpisania niniejszej Konwencji.

Każda zmiana zaproponowana przez stronę Konwencji zostanie również przekazana do Europejskiego Komitetu ds. Problematyki Prześiępczości (CDPC), który przedstawi Komitetowi Ministrów swoją opinię o proponowanej poprawce.

Natomiast Komitet Ministrów po rozpatrzeniu propozycji oraz opinii na jej temat przedstawionej przez Komitet ds. Problematyki Przepięczności i po konsultacjach ze stronami oraz państwami niebędącymi stronami Konwencji, może przyjąć zmianę. Tekst każdej zmiany przyjętej przez Komitet Ministrów zostanie przesłany Stronom do akceptacji, a zmiany będą wchodziły w życie w pierwszym dniu miesiąca po upływie jednego miesiąca od poinformowania Sekretarza Generalnego Rady Europy przez wszystkie strony Konwencji o akceptacji zmiany.

Na mocy art. 45 Konwencji jest otwarta do podpisu dla Państw Członkowskich Rady Europy, państw niebędących członkiem Rady Europy, które uczestniczyły w jej stworzeniu, a także dla Wspólnoty Europejskiej.

Podlega ona ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu, a dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia są przekazywane Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca po upływie trzech miesięcy od daty wyrażenia przez 5 państw sygnatariuszy, w tym przynajmniej 3 Państwa Członkowskie Rady Europy, zgody na związanie się Konwencją.

Prezentowana Konwencja wchodzi w życie w odniesieniu do Wspólnoty Europejskiej lub każdej Strony, która wyraziła późniejszą zgodę na związanie się nią, pierwszego dnia miesiąca po upływie trzech miesięcy od daty złożenia dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia.

W tym miejscu należy podnieść, że Wspólnota Europejska jeszcze nie przystąpiła do Konwencji, zaś odnoszące się do niej postanowienia będą miały sens o ile Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Lizbonie 13.12.2007 r.⁸ nie wejdzie w życie.

Zasadność powyższej uwagi polega na tym, że zgodnie z postanowieniami Traktatu lizbońskiego zniknie dotychczasowy podział na Unię Europejską i Wspólnotę Europejską. Unia Europejska uzyska osobowość prawną i stanie się następcą prawnym Wspólnoty, a tym samym równoprawnym uczestnikiem stosunków międzynarodowych. Unia Europejska nabędzie zatem zdolność do zawierania i przystępowania do umów międzynarodowych oraz do przystępowania do organizacji międzynarodowych.⁹

Po wejściu w życie niniejszej Konwencji Komitet Ministrów Rady Europy, po skonsultowaniu się z państwami-Stronami Konwencji, może

⁸ O.J. C 306 z 17.12.2007 r.

⁹ Ibidem.

zaprosić Wspólnotę Europejską, jak również każde państwo niebędące członkiem Rady i nieuczestniczące w opracowaniu Konwencji, do przystąpienia do Konwencji. Wobec każdego państwa przystępującego, Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu trzech miesięcy od dnia złożenia dokumentu przystąpienia Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Każde państwo lub Wspólnota Europejska może, w chwili składania podpisu lub dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, wskazać terytorium lub terytoria, na których stosuje Konwencję. Ponadto każde państwo może w jakimkolwiek późniejszym terminie, poprzez oświadczenie skierowane do Sekretarza Generalnego Rady Europy, rozszerzyć zakres stosowania Konwencji na jakiegokolwiek inne terytorium wskazane w oświadczeniu. W odniesieniu do takiego terytorium Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu trzech miesięcy od dnia otrzymania takiego oświadczenia przez Sekretarza Generalnego. Oświadczenia takie mogą być wycofane w stosunku do jakiegokolwiek terytorium jedynie w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego. Wycofanie staje się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu trzech miesięcy od dnia otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Państwo nie może złożyć zastrzeżeń do Konwencji, z wyjątkiem zastrzeżeń wyraźnie złożonych. Każde zastrzeżenie można wycofać w dowolnym czasie. W tym miejscu zaznaczyć należy, że dotychczas żadne państwo nie złożyło zastrzeżeń.

Wypowiedzieć Konwencję można w dowolnym czasie w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy. Wypowiedzenie stanie się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Na mocy art. 50 Konwencji Sekretarz Generalny Rady Europy został zobowiązany do notyfikowania państwom członkowskim Rady, każdemu państwu sygnatariuszowi, każdemu państwu-Stronie niniejszej Konwencji, Wspólnocie Europejskiej, każdemu państwu zaproszonemu do podpisania Konwencji oraz każdemu państwu zaproszonemu do przystąpienia do niej:

- każdego złożenia podpisu;
- złożenia każdego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia;
- każdej daty wejścia w życie Konwencji zgodnie z artykułami 45 i 46;

- każdej poprawki przyjętej zgodnie z artykułem 44 oraz daty wejścia w życie tej poprawki;
- każdego wypowiedzenia ;
- każdego innego aktu, notyfikacji lub informacji odnoszącej się do niniejszej Konwencji;
- każdego zastrzeżenia złożonego na mocy artykułu 48.

7. Konsekwencje związania się Konwencją przez Polskę

Przechodząc do oceny przedstawionego dokumentu, należy zauważyć, że już w preambule Komitet Ministrów Rady Europy zwrócił uwagę na potrzebę stworzenia całościowego instrumentu międzynarodowego skutecznie chroniącego dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym. Taki efekt miał zapewnić skład grupy roboczej przygotowującej tekst Konwencji, do której wchodziłi eksperci – przedstawiciele poszczególnych państw europejskich, jak i przedstawiciele najważniejszych organizacji międzynarodowych pracujących na rzecz dzieci i ich praw.

Niemniej jednak stwierdzić należy, że dopiero praktyka (w tym zakres akceptacji dla nowej Konwencji ze strony poszczególnych Państw) wykaże czy przewidziane w niej rozwiązania rozumiane, jako standard „minimum” będą zdolne zafunkcjonować w każdym kraju europejskim. Jak wiadomo wiele zależy od wagi jaką nadaje się poruszanemu tu problemowi w polityce przyjmujących Konwencję państw.

Odnosząc propozycje zawarte w Konwencji do rozwiązań obowiązujących w systemie prawa polskiego, analiza porównawcza wskazuje, że regulacje konwencyjne w zakresie postępowania karnego niemal w całości znajdują odzwierciedlenie w polskim procesie karnym i to zarówno w postępowaniu przygotowawczym, jak i sądowym. W szczególności należy tu wskazać na takie rozwiązania, jak: jednokrotne przesłuchanie świadka-dziecka¹⁰, obecność psychologa w trakcie składania zeznań przez małoletniego świadka¹¹ oraz specjalne pokoje przesłuchań i możliwość utrwalania zeznań dziecka za pomocą aparatury audiowizualnej.¹² Te dobre rozwiązania z całą pewnością powinny być jak najszybciej upowszechnione, a baczniejszej uwagi polskiego ustawodawcy będzie wymagała kwestia wszechstronnej pomocy prawnej i psychologicznej (w tym

¹⁰ Art. 185a i 185b Kodeksu postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.).

¹¹ Ibidem.

¹² Art. 147 § 2 pkt. 2 Kodeksu postępowania karnego.

obowiązkowego zabezpieczenia pomocy profesjonalnego pełnomocnika dla małoletnich pokrzywdzonych, których nie stać na zapewnienie takiej pomocy).

Pewnych kłopotów może też dostarczyć formułowany obowiązek informowania poszkodowanych o niebezpieczeństwie wynikającym z czasowego zwolnienia z zakładu karnego lub ucieczki osoby aresztowanej lub skazanej.

Jednak nowa Konwencja stawia przed Polską kilka trudniejszych zadań. Zdanie to przede wszystkim należy odnieść do propozycji dotyczących prawa karnego materialnego. Niemal wszystkie nie znajdują odzwierciedlenia w obowiązującym w Polsce materialnym prawie karnym. Nie są także ujęte w zaproponowanym ostatnio przez Ministerstwo Sprawiedliwości projekcie ustawy – o zmianie ustawy Kodeks karny i niektórych innych ustaw.

Główny problem polega na tym, że w niektórych przypadkach chodzi o ustanowienie nowego typu przestępstwa (np. przestępstwa nagabywania dzieci do celów seksualnych, czy rekrutacji do prostytucji czy prezentacji pornograficznej), a w innych o wyodrębnienie kwalifikowanego od już istniejącego typu przestępstwa. Zwykle kwalifikacja ta polegałaby na działaniu na szkodę małoletniego (np. czerpanie korzyści z dziecięcej prostytucji).

Wydaje się, że wiele dyskusji przyniesie stawiana przez Konwencję kwestia odpowiedzialności prawnie – karnej osób prawnych za przestępstwa popełnione przeciwko dzieciom na tle seksualnym. Mimo tego zabieg ów staje się niezbędny w obliczu rozwoju możliwości technologicznych i wykorzystywania ich do osiągnięcia zysku z przestępczości na tle seksualnym.

W dyskusji tej należy odnotować, że Konwencja formułuje ważne definicje. Oznaczają one m.in. takie terminy jak: „seksualne wykorzystywanie”, „seksualne obcowanie z dziećmi”, „dziecięcą prostytucję” i „dziecięcą pornografię”. Mimo że zostały one sformułowane na użytek Konwencji, to w praktyce stosowania prawa karnego mogą mieć istotne znaczenie jako punkt odniesienia dla orzekających w indywidualnych sprawach sądów, a nie można również wykluczyć odniesień prawodawczych.

Pomimo tego, że w ostatnim czasie w Ministerstwie Sprawiedliwości nie podejmuje się prac nad szeroko zakrojonymi propozycjami zmian prawa karnego materialnego warto pokusić się o konstatację, że w obliczu podpisania omawianej Konwencji, konieczne będzie wzbogacenie

dotychczasowych projektów zmian prawa karnego materialnego o przepisy skuteczniej chroniące małoletnich obywateli poprzez nawiązanie do przyjętych przez państwo polskie zobowiązań.

Następnym zagadnieniem jest kwestia zbierania i przechowywania danych o tożsamości i profilu DNA skazanych za przestępstwa ustanowione w Konwencji. Regulacja ta wychodzi naprzeciw pracom prowadzonym w Ministerstwie Sprawiedliwości nad stworzeniem rejestru sprawców przestępstw na tle seksualnym. Proponowany w opracowywanym projekcie zakaz wykonywania zawodu bądź podejmowania zajęcia związanego z pracą z małoletnim przez osoby umieszczone w wymienionym rejestrze z całą pewnością koresponduje z konwencyjnymi postulatami. Należy wyrazić pogląd, że ratyfikacja Konwencji spowoduje konieczność ponownego, dość szybkiego zajęcia się tym problemem przez ustawodawcę. Połączenie zaś dwóch materii tj. kwestii zbierania i przechowywania danych o tożsamości i profilu DNA skazanych za przestępstwa o charakterze seksualnym oraz prowadzenia rejestru sprawców takich przestępstw wydaje się nieuniknione.

Z punktu widzenia praktyki należy jeszcze zwrócić uwagę na dwa przepisy nowej Konwencji. Jeden z nich dotyczy zobowiązania, aby w szkoleniach z zakresu praw dziecka oraz problemu seksualnego wykorzystywania dzieci i obcowania z dziećmi mogły uczestniczyć wszystkie osoby zaangażowane w postępowanie karne, a w szczególności sędziowie, prokuratorzy oraz adwokaci. To, w jaki sposób prawa dziecka będą przestrzegane, a sama osoba dziecka skutecznie przez działania aparatu wymiaru sprawiedliwości chroniona w największej mierze zależy od osób, które jako profesjonaliści mają bezpośredni kontakt z dzieckiem. Dla skutecznej ochrony dziecka zobowiązanie to należy traktować poważnie i konsekwentnie je realizować.

Następny przepis dotyczy niezależnych instytucji zajmujących się wspieraniem i ochroną praw dziecka. W systemie prawa polskiego niewątpliwie taką instytucją jest Rzecznik Praw Dziecka. Jednak instytucja ta wymaga dla swojej skuteczności wzmocnienia kompetencyjnego i organizacyjnego. Do tego jednakże potrzeba poważniejszej refleksji ze strony najważniejszych czynników politycznych.

Ostatni punkt rozważań dotyczy międzynarodowego mechanizmu monitorującego. Podmiotowym i głównym elementem tego mechanizmu ma być Komitet Stron. Podstawową jego funkcją jak już wyżej zaznaczono byłoby prowadzenie nadzoru nad implementacją niniejszej Konwencji, a także ułatwianie gromadzenia, analizy oraz wymiany

informacji, doświadczeń oraz dobrych praktyk między państwami w celu poprawy możliwości w zakresie zapobiegania oraz zwalczania wykorzystywania seksualnego dzieci oraz obcowania z dziećmi.

W przekonaniu autora niniejszej publikacji instytucja ta jest niezbędna dla zapewnienia koniecznego z punktu widzenia rozwoju cywilizacji, poziomu przestrzegania praw dziecka w Europie oraz podmiotowego traktowania samej osoby dziecka. Jednak z punktu widzenia skuteczności działania należałoby postulować wyposażenie go w uprawnienia o charakterze koordynującym, przynajmniej w zakresie formułowania zaleceń pod adresem podmiotów prawa międzynarodowego.

Tłumaczenie

Konwencja Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych

*(Przyjęta przez Komitet Ministrów w dniu 12 lipca 2007 r.
w trakcie posiedzenia Zastępców Ministrów nr 1002)*

Państwa członkowskie Rady Europy oraz inne państwa sygnatariusze niniejszej Konwencji;

zważywszy, że celem Rady Europy jest osiągnięcie większej jedności wśród jej członków;

zważywszy, że każde dziecko ma prawo do zapewnienia mu przez rodzinę, społeczeństwo oraz państwo takich środków ochrony, jakie są konieczne z uwagi na jego status nieletniego;

odnotowując, że seksualne wykorzystywanie dzieci, a zwłaszcza dziecięca pornografia oraz prostytutka, a także wszelkie formy niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, w tym przypadki czynów popełnianych za granicą, mają destrukcyjny wpływ na zdrowie dziecka i jego rozwój psychospołeczny;

zważywszy, że seksualne wykorzystywanie dzieci i niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych przybrało niepokojące rozmiary, tak na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym, w szczególności jeśli chodzi o wzrost korzystania z technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych zarówno przez dzieci, jak i sprawców przestępstw przeciwko nim oraz że zapobieganie i zwalczanie takiego seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych wymaga współpracy na szczeblu międzynarodowym;

zważywszy, że dobro i najlepsze interesy dzieci to wartości fundamentalne, wspólne wszystkim Państwom Członkowskim, które należy wspierać bez żadnej dyskryminacji;

przywołując Plan Działań przyjęty na trzecim Szczycie Głów Państw i Rządów Rady Europy (Warszawa, dnia 16-17 maja 2005 r.) wzywający do opracowania środków mających na celu zwalczanie seksualnego wykorzystywania dzieci;

przywołując w szczególności Rekomendację Komitetu Ministrów Nr R (91) 11 w sprawie seksualnego wykorzystywania, pornografii, prostitucji oraz handlu dziećmi i młodzieżą, Rekomendację (2001) 16 w sprawie ochrony dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem oraz Konwencję o przestępczości komputerowej (ETS Nr 185), a zwłaszcza jej art. 9, a także Konwencję Rady Europy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi (ETS Nr 197);

mając na uwadze Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (ETS Nr 5), Europejską Kartę Społeczną ze zmianami z 1996 r. (ETS Nr 163) oraz Europejską Konwencję o wykonywaniu praw dziecka z 1996 r. (ETS Nr 160);

mając również na uwadze Konwencję ONZ o prawach dziecka, a zwłaszcza jej art. 34, Protokół Fakultatywny w sprawie handlu dziećmi, prostitucji dziecięcej i pornografii dziecięcej, dodatkowy Protokół do Konwencji ONZ o zwalczaniu międzynarodowej przestępczości zorganizowanej w sprawie zapobiegania, zwalczania i karania handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi, a także Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy

dotyczącej zakazu i bezpośrednich działań na rzecz eliminowania najbardziej uciążliwych form pracy dzieci;

mając na uwadze decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW z dnia 22 grudnia 2003 r. dotyczącą zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej, decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW z dnia 15 marca 2001 r. w sprawie pozycji ofiary w postępowaniu karnym oraz decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi;

zwracając należytą uwagę na inne ważne międzynarodowe instrumenty oraz programy w tej dziedzinie, w szczególności Deklarację Sztokholmską i Agendę Działania, przyjęte na I Światowym Kongresie przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci w Celach Komercyjnych (27-31 sierpnia 1996 r.), Globalne Porozumienie przyjęte na II Światowym Kongresie przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci w Celach Komercyjnych w Jokohamie (17-20 grudnia 2001 r.), Porozumienie Budapeszteńskie i Plan Działania przyjęte na Konferencji przygotowawczej do II Światowego Kongresu przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci w Celach Komercyjnych (20-21 listopada 2001 r.), Rezolucję Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych S-27/2 „Świat pasujący do dzieci” oraz trzyletni program „Budowanie Europy dla dzieci i z dziećmi”, przyjęty w efekcie trzeciego Szczytu i zapoczątkowany Konferencją w Monako (4-5 kwietnia 2006 r.);

zdecydowane wnieść skuteczny wkład w osiąganie wspólnego celu zapewnienia dzieciom ochrony przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, bez względu na to, kto jest sprawcą oraz zapewnienia pomocy ofiarom;

zwracając uwagę na potrzebę stworzenia całościowego instrumentu międzynarodowego kładącego nacisk na prewencyjne, ochronne i prawno-karne aspekty w walce przeciwko wszelkim formom seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz tworzącego specjalny mechanizm monitorujący;

uzgodniły, co następuje:

Rozdział I – Cele, zasada niedyskryminacji i definicje

Artykuł - Cele

1. Celami niniejszej Konwencji są:
 - a. zapobieganie i zwalczanie seksualnego wykorzystania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych;
 - b. ochrona praw dzieci będących ofiarami seksualnego wykorzystywania i niegodziwego traktowania w celach seksualnych;
 - c. promowanie krajowej i międzynarodowej współpracy przeciwko seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych.

2. W celu zapewnienia skutecznej implementacji przez Strony postanowień niniejszej Konwencji, ustanawia ona specjalny mechanizm monitorujący.

Artykuł 2 - Zasada niedyskryminacji

Implementacja przez Strony postanowień niniejszej Konwencji, w szczególności korzystanie ze środków ochrony praw ofiar, powinna być zapewniona bez dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przyczynę, w szczególności: płeć, rasę, kolor skóry, język, religię, polityczne lub inne przekonania, pochodzenie narodowe lub społeczne, związek z mniejszością narodową, własność, urodzenie, orientację seksualną, stan zdrowia, niepełnosprawność lub inną przyczynę.

Artykuł 3 - Definicje

Dla celów niniejszej Konwencji:

- a. „dziecko” oznacza każdą osobę poniżej 18 roku życia;
- b. „seksualne wykorzystywanie dzieci oraz niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych” obejmuje zachowania, o których mowa w art. 18 – 23 niniejszej Konwencji;
- c. „ofiara” oznacza dziecko, które stało się ofiarą seksualnego wykorzystania i niegodziwego traktowania w celach seksualnych.

Rozdział II – Środki prewencyjne

Artykuł 4 – Zasady

Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne w celu zapobiegania wszelkim formom seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz w celu ochrony dzieci.

Artykuł 5 – Rekrutacja, szkolenie, podnoszenie świadomości osób mających w swojej pracy kontakt z dziećmi

1. Każda Strona przyjmuje niezbędne środki ustawodawcze lub inne w celu promowania świadomości na temat ochrony oraz praw dzieci wśród osób mających regularny kontakt z dziećmi, w dziedzinach takich jak edukacja, służba zdrowia, opieka społeczna, wymiar sprawiedliwości, organy ścigania, a także w sektorach związanych ze sportem, kulturą i wypoczynkiem.

2. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby osoby, o których mowa w ust. 1, miały odpowiednią wiedzę dotyczącą seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, środków ich wykrywania oraz możliwości, o których mowa w art. 12 ust. 1.

3. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki, które są zgodne z jej prawem wewnętrznym, w celu zapewnienia, aby w zawodach, które związane są

z regularnymi kontaktami z dziećmi, kandydatami do wykonywania tych zawodów nie były osoby skazane w związku z popełnieniem czynów seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych.

Artykuł 6 – Edukacja dzieci

Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby dzieci otrzymywały w trakcie swojej edukacji w szkole podstawowej i średniej informacje o zagrożeniach związanych z seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniu w celach seksualnych oraz o środkach ochrony przed tymi zagrożeniami, które to informacje będą dostosowane do zmieniających się możliwości rozumienia tych zagrożeń przez dzieci. Informacje te, opracowywane we współpracy z rodzicami dzieci, stosownie do okoliczności, przekazywane będą w ramach ogólnej wiedzy na temat seksualności człowieka oraz będą kładły nacisk na sytuacje ryzyka, szczególnie sytuacje związane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych.

Artykuł 7 – Zapobiegawcze programy lub środki interwencji

Każda ze Stron zapewni, aby osoby, które obawiają się, że mogłyby popełnić któreś z przestępstw określonych w niniejszej Konwencji, mogły uzyskać dostęp, stosownie do okoliczności, do skutecznych programów lub środków interwencji, opracowanych w celu dokonania oceny ryzyka popełnienia przestępstwa oraz zapobiegania takim przestępstwom.

Artykuł 8 – Środki w odniesieniu do społeczeństwa

1. Każda ze Stron organizuje lub wspiera organizację kampanii informacyjnych w celu podnoszenia powszechnej świadomości na temat zjawiska seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz na temat środków ochronnych, jakie w tej dziedzinie mogą zostać podjęte.
2. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu uniemożliwienia lub zakazania dystrybucji materiałów zachęcających do popełniania przestępstw określonych zgodnie z niniejszą Konwencją.

Artykuł 9 – Udział dzieci, sektora prywatnego, mediów i społeczeństwa obywatelskiego

1. Każda ze Stron zachęca do uczestniczenia dzieci, odpowiednio do stopnia ich rozwoju i możliwości rozumienia, w opracowywaniu i wdrażaniu polityki Państwa, programów oraz innych działań dotyczących zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego ich traktowania w celach seksualnych.
2. Każda ze Stron zachęca przedstawicieli sektora prywatnego, w szczególności przedsiębiorców związanych z technologią informacyjną i telekomunikacyjną, branżą turystyczną, sektorem bankowym i finansowym, a także społeczeństwo, do udziału w opracowywaniu i wdrażaniu polityki mającej na celu zapobieganie seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych oraz do wprowadzania wewnętrznych norm i zasad służących realizacji tej polityki.

3. Każda ze Stron zachęca media do udzielania stosownych informacji dotyczących wszelkich aspektów seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, przy należyтым poszanowaniu niezależności mediów oraz wolności prasy.

4. Każda ze Stron wspiera finansowanie społecznych projektów i programów, tam gdzie jest to wskazane, poprzez tworzenie specjalnych funduszy służących zapobieganiu seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych oraz ochrony dzieci przed tymi przestępstwami.

Rozdział III – Organy specjalistyczne i koordynujące

Artykuł 10 – Środki krajowe w zakresie koordynacji i współpracy

1. Każda ze Stron podejmuje środki niezbędne do zapewnienia koordynacji, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym, pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się ochroną, zapobieganiem i walką z seksualnym wykorzystywaniem dzieci i niegodziwym traktowaniem dzieci w celach seksualnych, w tym zwłaszcza instytucjami związanymi ze szkolnictwem, służbą zdrowia, pomocą społeczną oraz organami ścigania i organami sądowymi.

2. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu stworzenia lub ustanowienia:

- a) niezależnych i kompetentnych instytucji krajowych lub lokalnych zajmujących się wspieraniem i ochroną praw dziecka, zapewniając im określone środki i uprawnienia;
- b) mechanizmów gromadzenia danych lub punktów kontaktowych na poziomie krajowym i lokalnym oraz we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, w celu obserwacji i oceny zjawiska seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, przy należyтым poszanowaniu wymogów ochrony danych osobowych.

3. Każda ze Stron zachęca do współpracy pomiędzy właściwymi organami władzy państwowej, przedstawicielami społeczeństwa oraz sektora prywatnego w celu lepszego zapobiegania i zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych.

Rozdział IV – Środki ochronne i pomoc ofiarom

Artykuł 11 – Zasady

1. Każda ze Stron ustanawia skuteczne programy społeczne i multidyscyplinarne struktury w celu zapewnienia niezbędnego wsparcia dla ofiar seksualnego wykorzystywania i niegodziwego traktowania w celach seksualnych, ich bliskich oraz dla każdej osoby sprawującej nad nimi pieczę.

2. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku, gdy wiek ofiary nie został jeszcze ustalony, a istnieją podstawy do przypuszczenia, że ofiarą może być dziecko, ofiarom tym zostały udostępnione należne dzieciom środki ochrony i pomocy, zanim ich wiek zostanie ostatecznie ustalony.

Artykuł 12 – Zgłaszanie podejrzenia o seksualne wykorzystywanie lub seksualne obcowanie

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby zasady poufności, do zachowania których Strony są zobowiązane na podstawie przepisów ich prawa wewnętrznego i dotyczące wykonywania niektórych zawodów związanych z pracą z dziećmi, nie stanowiły przeszkody dla możliwości informowania przez te osoby odpowiednich służb odpowiedzialnych za ochronę dzieci o wszelkich uzasadnionych podejrzeniach, że dziecko stało się ofiarą seksualnego wykorzystywania lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych.

2. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zachęcenia każdej osoby, która wie lub w dobrej wierze podejrzewa popełnienie przestępstwa seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, do zgłoszenia takiego przypadku właściwym służbom.

Artykuł 13 – Specjalne linie telefoniczne

Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zachęcające i wspierające tworzenie służb informacyjnych, takich jak specjalne linie telefoniczne lub internetowe, udzielających osobom dzwoniącym porad, nawet przy zachowaniu poufności lub przy poszanowaniu anonimowości tych osób.

Artykuł 14 – Pomoc ofiarom

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu udzielenia ofiarom seksualnego wykorzystywania i niegodziwego traktowania w celach seksualnych doraźnej lub długoterminowej pomocy w powrocie do zdrowia fizycznego oraz zdolności psychicznych i społecznych. Środki podjęte na podstawie niniejszego ustępu powinny w sposób odpowiedni uwzględniać opinię, potrzeby oraz obawy dziecka.

2. Każda ze Stron podejmuje środki, na warunkach przewidzianych w prawie krajowym, w celu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi właściwymi organizacjami społecznymi zaangażowanymi w pomoc ofiarom.

3. W przypadku, gdy w seksualnym wykorzystywaniu dziecka lub niegodziwym traktowaniu dzieci w celach seksualnych biorą udział jego rodzice lub osoby sprawujące nad nim opiekę, procedury interwencyjne podejmowane w trybie art. 11 ust. 1 obejmują:

- możliwość odizolowania domniemanego sprawcy;
- możliwość usunięcia ofiary z jej środowiska rodzinnego. Warunki oraz czas trwania takiego usunięcia powinny zostać określone zgodnie z najlepiej pojętym interesem dziecka.

4. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby osoby bliskie dla ofiary korzystały, jeżeli jest to możliwe, z pomocy terapeutycznej, głównie z doraźnej opieki psychologicznej.

Rozdział V Programy i środki interwencyjne

Artykuł 15 – Zasady ogólne

1. Każda ze Stron zapewnia lub wspiera, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, skuteczne programy interwencyjne dla osób, o których mowa w art. 16 ust. 1 i 2, w celu zapobiegania oraz zmniejszania ryzyka dalszego popełniania przestępstw o charakterze seksualnym przeciwko dzieciom. Takie programy oraz środki powinny być dostępne w każdej chwili w trakcie postępowania karnego, podczas pobytu w zakładzie karnym, jak i poza nim, zgodnie z warunkami przewidzianymi w prawie wewnętrznym.
2. Każda ze Stron zapewnia lub wspiera, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, tworzenie spółek lub innych form współpracy pomiędzy właściwymi organami, zwłaszcza w sektorze usług medycznych oraz usług społecznych, a także pomiędzy organami sądowymi oraz innymi organami odpowiedzialnymi za dalsze postępowanie z osobami, o których mowa w art. 16 ust. 1 i 2.
3. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, ocenę zagrożenia oraz potencjalnego ryzyka ponownego popełnienia przestępstw, określonych w niniejszej Konwencji, przez osoby, o których mowa w art. 16 ust. 1 i 2 w celu określenia odpowiednich programów oraz środków interwencyjnych.
4. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, ocenę skuteczności zastosowanych programów oraz środków.

Artykuł 16 – Osoby, do których adresowane są programy i środki interwencyjne

1. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, aby osoby, wobec których prowadzone jest postępowanie karne w związku z którymkolwiek z przestępstw określonych w niniejszej Konwencji miały dostęp do programów lub środków, o których mowa w art. 15 ust. 1, na warunkach, które nie są ani krzywdzące, ani sprzeczne z prawem do obrony ani wymogami uczciwego i bezstronnego procesu, a w szczególności przy należyтым poszanowaniu przepisów regulujących zasadę domniemania niewinności.
2. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, aby osoby skazane w związku z popełnieniem któregośkolwiek z przestępstw określonych w niniejszej Konwencji miały dostęp do programów lub środków, o których mowa w art. 15 ust. 1.
3. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, aby programy lub środki interwencyjne były opracowywane lub dostosowywane w zależności od potrzeb rozwojowych dzieci dopuszczających się przestępstwa seksualnego, w tym dzieci, które nie osiągnęły wiekowej granicy odpowiedzialności karnej, tak aby te programy lub środki odpowiadały problemom w zakresie ich zachowań seksualnych.

Artykuł 17 – Informowanie i zgoda

1. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, aby osobom, o których mowa w art. 16, którym zaproponowano programy lub środki interwencyjne, były w pełni informowane o przyczynach takiej propozycji oraz wyrażały zgodę na zastosowanie takiego programu lub środka w oparciu o pełną znajomość faktów.

2. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, aby osoby, którym zaproponowano programy lub środki interwencyjne miały możliwość odmowy, a w przypadku osób skazanych, aby były one uświadamiane, jakie mogą być konsekwencje takiej odmowy.

Rozdział VI Prawo karne materialne

Artykuł 18 - Wykorzystanie seksualne

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia karalności zachowania umyślnego polegającego na:

- a. uczestnictwie w czynnościach seksualnych z udziałem dziecka, które zgodnie z prawem krajowym nie osiągnęło wieku umożliwiającego mu wyrażenie zgody na podejmowanie czynności seksualnych,
- b. uczestnictwie w czynnościach seksualnych z udziałem dziecka w przypadku:
 - zastosowania przymusu, siły, groźby; lub
 - nadużycia zaufania, władzy lub wpływu na dziecko, w tym w ramach rodziny; lub
 - nadużycia szczególnej sytuacji ofiary, zwłaszcza jej ułomności fizycznej lub psychicznej lub zależności.

2. Dla celów art. 18 ust. 1, każda Strona ustala dolną granicę wieku dziecka, poniżej której istnieje zakaz uczestnictwa w czynnościach seksualnych z jego udziałem.

3. Celem przepisów art. 18 ust. 1 lit. a) nie jest uregulowanie czynności seksualnych pomiędzy osobami nieletnimi, podejmowanych za ich obopólną zgodą.

Artykuł 19 - Przestępstwa dotyczące dziecięcej prostytucji

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia karalności zachowania umyślnego polegającego na:

- a. rekrutacji dziecka do prostytucji lub powodowaniu udziału dziecka w prostytucji;
- b. zmuszaniu dziecka do prostytucji lub osiąganiu z tego korzyści, lub wykorzystywaniu dziecka do tych celów w inny sposób;
- c. korzystaniu z prostytucji dziecięcej.

2. Dla celów niniejszego artykułu, termin „dziecięca prostytucja” oznacza fakt wykorzystania dziecka do czynności seksualnych w sytuacji, gdy zostały przekazane lub obiecane tytułem zapłaty pieniądze lub każda inna forma wynagrodzenia lub świadczenia, bez względu na to, czy tę zapłatę, obietnicę czy świadczenie otrzymało dziecko czy też osoba trzecia.

Artykuł 20 - Przestępstwa dotyczące pornografii dziecięcej

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne w celu zapewnienia karalności zachowania umyślnego polegającego na:

- a. produkowaniu pornografii dziecięcej;

- b. oferowaniu lub udostępnianiu pornografii dziecięcej;
- c. dystrybucji lub przesyłaniu pornografii dziecięcej;
- d. pozyskiwaniu pornografii dziecięcej dla siebie lub innej osoby;
- e. posiadaniu pornografii dziecięcej;
- f. świadomym pozyskiwaniu dostępu do pornografii dziecięcej za pośrednictwem technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych.

2. Dla celów niniejszego Artykułu, pojęcie „pornografia dziecięca” oznacza jakiegokolwiek materiał, który wizualnie przedstawia dziecko uczestniczące w rzeczywistej lub udawanej czynności wyraźnie seksualnej lub jakiegokolwiek przedstawianie narządów płciowych dziecka głównie w celach seksualnych.

3. Każda ze Stron może zastrzec sobie prawo do wyłączenia w całości lub części stosowania ustępu 1 lit. a) oraz lit. e) w odniesieniu do produkcji i posiadania materiałów pornograficznych;

- składających się wyłącznie z udawanego przedstawiania lub realistycznych obrazów nieistniejącego dziecka;
- z udziałem dzieci, które osiągnęły wiek określony w wyniku zastosowania art. 18 ust. 2, w sytuacji, gdy obrazy te zostały wytworzone przez nie i są w ich posiadaniu za ich zgodą i wyłącznie na ich prywatny użytek.

4. Każda Strona może zastrzec sobie prawo do wyłączenia stosowania w całości lub części ustępu 1 lit. f).

Artykuł 21 - Przepięstwa dotyczĄce udziału dziecka w prezentacjach pornograficznych

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne w celu zapewnienia karalności następujących zachowań umyślanych:

- a. rekrutacji dziecka do udziału w prezentacjach pornograficznych lub powodowania udziału dziecka w takich prezentacjach;
- b. zmuszania dziecka do udziału w prezentacjach pornograficznych lub czerpania z tego korzyści, lub innego rodzaju wykorzystywania dziecka do tych celów;
- c. świadomego uczęszczania na prezentacje pornograficzne z udziałem dzieci.

2. Każda ze Stron może zastrzec sobie prawo do ograniczenia stosowania ust. 1 lit. c) do sytuacji, gdy rekrutacja lub zmuszenie dziecka nastąpiło zgodnie z ust. 1 lit. a) lub b).

Artykuł 22 - Demoralizacja dzieci

Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia karalności umyślonego powodowania sytuacji w celach seksualnych, w której dziecko, które nie osiągnęło wieku określonego w wyniku zastosowania art. 18 ust. 2, jest świadkiem obcowania seksualnego lub czynności seksualnych, nawet jeżeli nie jest zmuszone do uczestniczenia w nich.

Artykuł 23 - Nagabywanie dzieci dla celów seksualnych

Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia karalności umyślnego składania dziecku, które nie ukończyło wieku określonego w wyniku zastosowania art. 18 ust. 2, przez osobę dorosłą za pośrednictwem technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych, propozycji spotkania w celu popełnienia przeciwko dziecku któregośkolwiek z przestępstw określonych na podstawie art. 18 ust. 1 lit. a) lub art. 20 ust. 1 lit. a), w sytuacji, gdy za taką propozycją idą faktyczne działania mające na celu doprowadzenie do takiego spotkania.

Artykuł 24 - , Pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia karalności umyślnego zachowania polegającego na pomocnictwie w popełnieniu lub podżeganiu do popełnienia przestępstwa określonego w Konwencji.
2. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia karalności umyślnego zachowania polegającego na usiłowaniu popełnienia przestępstwa określonego w Konwencji.
3. Każda ze Stron może zastrzec sobie prawo do wyłączenia w całości lub w części stosowania ustępu 2 do przestępstw określonych w art. 20 ust. 1 lit. b), d), e) i f), art. 21 ust. 1 lit. c), art. 22 oraz art. 23.

Artykuł 25 - Jurysdykcja

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia jurysdykcji w stosunku do przestępstw określonych w Konwencji, jeżeli zostały one popełnione:
 - a. na jego terytorium, lub
 - b. na pokładzie statku morskiego podnoszącego banderę tego państwa, lub
 - c. na pokładzie samolotu zarejestrowanego zgodnie z prawem tego państwa, lub
 - d. przez jego obywatela, lub
 - e. przez osobę mającą miejsce zwyczajowego pobytu na terytorium tej Strony.
2. Każda ze Stron podejmuje starania zmierzające do przyjęcia koniecznych środków ustawodawczych lub innych środków w celu zapewnienia jurysdykcji w stosunku do któregośkolwiek z przestępstw określonych zgodnie z niniejszą Konwencją, jeżeli to przestępstwo zostało popełnione przeciwko obywatelowi tego państwa lub przeciwko osobie mającej miejsce zwyczajowego pobytu na jego terytorium.
3. Każda ze Stron, podpisując lub składając dokument ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, może w formie deklaracji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy oświadczyć, że zastrzega sobie prawo do wyłączenia stosowania lub stosowania tylko w konkretnych przypadkach lub warunkach zasad jurysdykcyjnych ustanowionych w art. 25 ust. 1 lit. e).
4. W celu ścigania przestępstw określonych na podstawie art. 18, 19, 20 ust. 1 lit. a) oraz art. 21 ust. 1 lit. a) i b) niniejszej Konwencji, każda Strona przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne w celu zapewnienia, że ich jurysdykcja w zakresie dotyczącym ustępu 1 lit. d) nie będzie uzależniona od faktu, że takie czyny są karalne w miejscu ich popełnienia.

5. Każda ze Stron, podpisując lub składając dokument ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, może w formie deklaracji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy oświadczyć, że zastrzega sobie prawo do ograniczenia stosowania art. 25 ust. 4, w odniesieniu do przestępstw określonych na podstawie art. 18 ust. 1 lit. b) tiret 2 i 3, do przypadków, w których obywatel tego państwa ma miejsce zwyczajowego pobytu na jego terytorium.

6. W celu ścigania przestępstw określonych na podstawie art. 18, 19, 20 ust. 1 lit. a) oraz art. 21 niniejszej Konwencji, każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, że ich jurysdykcja w zakresie dotyczącym ustępu 1 lit. d) oraz lit. e) nie będzie uzależniona od faktu, iż ściganie może być wszczęte wyłącznie na podstawie zawiadomienia ze strony ofiary lub ze strony państwa, na terytorium którego przestępstwo zostało popełnione.

7. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne w celu zapewnienia jurysdykcji w stosunku do przestępstw określonych w Konwencji, w sytuacji, gdy przypuszczalny sprawca przebywa na jej terytorium, a sprawcy postanowiono nie wydawać innej Stronie wyłącznie z powodu obywatelstwa tego sprawcy.

8. W sytuacji, gdy więcej niż jedna Strona posiada jurysdykcję w stosunku do przestępstwa określonego w Konwencji, Strony te, tam gdzie to właściwe, uzgadniają między sobą, która ze Stron jest najbardziej właściwa do prowadzenia postępowania karnego.

9. Bez uszczerbku dla ogólnych norm prawa międzynarodowego, Konwencja nie wyłącza stosowania przez Stronę jurysdykcji w sprawach karnych zgodnie z jej prawem krajowym.

Artykuł 26 - Odpowiedzialność osób prawnych

1. Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, ażeby osoba prawna ponosiła odpowiedzialność za przestępstwa określone w Konwencji, popełnione dla jej korzyści przez osobę fizyczną działającą indywidualnie lub jako organ tej osoby prawnej zajmując w jej strukturze stanowisko kierownicze na podstawie:

- (a) pełnomocnictwa do reprezentowania osoby prawnej;
- (b) uprawnienia do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej;
- (c) uprawnienia do sprawowania kontroli w ramach osoby prawnej.

2. Oprócz sytuacji określonych w ust. 1, każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby osoba prawna mogła być pociągnięta do odpowiedzialności karnej wówczas, gdy brak nadzoru lub kontroli sprawowanej przez osobę wymienioną w ust. 1 mógł przyczynić się do popełnienia przestępstwa określonego w Konwencji przez osobę podlegającą osobie prawnej z korzyścią dla tej osoby prawnej.

3. Zgodnie z zasadami prawnymi Strony, odpowiedzialność osoby prawnej może mieć charakter karny, cywilny lub administracyjny.

4. Odpowiedzialność osoby prawnej nie wpływa na zakres odpowiedzialności osób fizycznych, które dopuściły się popełnienia przestępstwa.

Artykuł 27 - Sankcje i środki

1. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby przestępstwa określone w Konwencji, mając na względzie ich wagę, podlegały efektywnym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom. Wśród sankcji powinna znaleźć się kara pozbawienia wolności w wymiarze, który pozwala na wszczęcie i przeprowadzenie postępowania ekstradycyjnego.

2. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby osoby prawne ponoszące odpowiedzialność na podstawie art. 26 podlegały efektywnym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom, wśród których znajduje się grzywna lub kara pieniężna. Oprócz nich mogą mieć zastosowanie inne sankcje, takie jak:

- a. pozbawienie uprawnienia do korzystania z pomocy i świadczeń publicznych,
- b. czasowe lub całkowite pozbawienie prawa do prowadzenia działalności gospodarczej,
- c. oddanie pod dozór sądu,
- d. sądowy nakaz likwidacji działalności.

3. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu:

a. umożliwienia dokonania zajęcia lub konfiskaty:

- przedmiotów, dokumentów i innych narzędzi wykorzystanych lub służących do popełnienia lub mających na celu ułatwienie popełnienia przestępstwa określonego w Konwencji;

- korzyści pochodzącej z przestępstwa określonego w Konwencji lub jej równowartości,

b. umożliwienia czasowego lub całkowitego zamknięcia pomieszczeń i urządzeń wykorzystanych do popełnienia któregośkolwiek z przestępstw określonych w Konwencji, bez uszczerbku dla praw osób trzecich działających w dobrej wierze, lub czasowego, bądź całkowitego pozbawienia sprawcy możliwości wykonywania działalności zawodowej lub działalności w ramach wolontariatu, polegającej na kontaktach z dziećmi, w ramach których zostało popełnione przestępstwo.

4. Każda ze Stron może przyjąć inne środki w odniesieniu do sprawców, takie jak pozbawienie praw rodzicielskich, czy też poddanie ich reżimowi kontrolnemu lub dozorowi.

5. Każda ze Stron może postanowić, aby korzyści z przestępstwa lub mienie skonfiskowane zgodnie z niniejszym artykułem było lokowane na specjalnym funduszu w celu finansowania programów prewencyjnych i pomocowych skierowanych do ofiar któregośkolwiek z przestępstw określonych w niniejszej Konwencji.

Artykuł 28 - Okoliczności obciążające

Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby następujące okoliczności, o ile już nie stanowią one znamion przestępstwa, były, zgodnie z prawem krajowym, traktowane jako okoliczności wpływające na zaostrezenie wymiaru kary w odniesieniu do przestępstw określonych w niniejszej Konwencji:

- a. przestępstwo spowodowało znaczny uszczerbek na zdrowiu psychicznym lub fizycznym pokrzywdzonego,
- b. przestępstwo poprzedzone było lub towarzyszyło mu użycie tortur lub poważnej przemocy,
- c. przestępstwo popełniono przeciwko pokrzywdzonemu szczególnie bezbronnemu,
- d. przestępstwo popełnił członek rodziny, osoba mieszkająca z dzieckiem lub osoba, która nadużyła przysługującego mu władztwa,
- e. przestępstwo zostało popełnione przez więcej niż jedną osobę działające wspólnie,
- f. przestępstwo zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej,
- g. sprawca był już skazany za przestępstwo tego samego rodzaju.

Artykuł 29 - Poprzednie wyroki

Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia możliwości uwzględnienia, przy ustalaniu wymiaru kary, prawomocnych wyroków skazujących wydanych przez inny organ w związku z przestępstwami określonymi zgodnie z niniejszą Konwencją.

Rozdział VII Postępowanie przygotowawcze, ściganie i prawo procesowe

Artykuł 30 - Zasady

1. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby postępowanie przygotowawcze i postępowanie karne były prowadzone w najlepszym interesie dziecka i z poszanowaniem praw dziecka.
2. Każda ze Stron podejmuje działania zapewniające ofiarom ochronę, w taki sposób, aby prowadzone postępowanie przygotowawcze oraz postępowanie sądowe nie potęgowały u dziecka przeżyć traumatycznych oraz aby działania organów wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych wiązały się, tam gdzie to właściwe, z zapewnieniem pomocy dzieciom.
3. Każda ze Stron zapewnia, aby postępowanie przygotowawcze oraz postępowanie sądowe miały charakter priorytetowy oraz aby były prowadzone bez nieuzasadnionej zwłoki.
4. Każda ze Stron zapewnia, aby środki stosowane na podstawie niniejszego rozdziału nie naruszały prawa do obrony oraz wymogów uczciwego i bezstronnego procesu zgodnie z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.
5. Każda ze Stron, zgodnie z zasadami swojego prawa wewnętrznego, przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki:
 - w celu zapewnienia skutecznego postępowania przygotowawczego oraz ścigania przestępstw określonych w niniejszej Konwencji, dopuszczając stosownie do okoliczności, możliwość prowadzenia operacji pod przykryciem;
 - w celu umożliwienia jednostkom lub organom prowadzącym postępowanie przygotowawcze identyfikacji poszkodowanych w wyniku przestępstw określonych zgodnie z art. 20, w szczególności poprzez analizę materiału zawierającego pornografię dziecięcą, takich jak

- a. przestępstwo spowodowało znaczny uszczerbek na zdrowiu psychicznym lub fizycznym pokrzywdzonego,
- b. przestępstwo poprzedzone było lub towarzyszyło mu użycie tortur lub poważnej przemocy,
- c. przestępstwo popełniono przeciwko pokrzywdzonemu szczególnie bezbronnemu,
- d. przestępstwo popełnił członek rodziny, osoba mieszkająca z dzieckiem lub osoba, która nadużyła przysługującego mu władztwa,
- e. przestępstwo zostało popełnione przez więcej niż jedną osobę działającą wspólnie,
- f. przestępstwo zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej,
- g. sprawca był już skazany za przestępstwo tego samego rodzaju.

Artykuł 29 - Poprzednie wyroki

Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia możliwości uwzględnienia, przy ustalaniu wymiaru kary, prawomocnych wyroków skazujących wydanych przez inny organ w związku z przestępstwami określonymi zgodnie z niniejszą Konwencją.

Rozdział VII Postępowanie przygotowawcze, ściganie i prawo procesowe

Artykuł 30 - Zasady

1. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby postępowanie przygotowawcze i postępowanie karne były prowadzone w najlepszym interesie dziecka i z poszanowaniem praw dziecka.

2. Każda ze Stron podejmuje działania zapewniające ofiarom ochronę, w taki sposób, aby prowadzone postępowanie przygotowawcze oraz postępowanie sądowe nie potęgowały u dziecka przeżyć traumatycznych oraz aby działania organów wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych wiązały się, tam gdzie to właściwe, z zapewnieniem pomocy dzieciom.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby postępowanie przygotowawcze oraz postępowanie sądowe miały charakter priorytetowy oraz aby były prowadzone bez nieuzasadnionej zwłoki.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby środki stosowane na podstawie niniejszego rozdziału nie naruszały prawa do obrony oraz wymogów uczciwego i bezstronnego procesu zgodnie z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

5. Każda ze Stron, zgodnie z zasadami swojego prawa wewnętrznego, przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki:

- w celu zapewnienia skutecznego postępowania przygotowawczego oraz ścigania przestępstw określonych w niniejszej Konwencji, dopuszczając stosownie do okoliczności, możliwość prowadzenia operacji pod przykryciem;

- w celu umożliwienia jednostkom lub organom prowadzącym postępowanie przygotowawcze identyfikacji poszkodowanych w wyniku przestępstw określonych zgodnie z art. 20, w szczególności poprzez analizę materiału zawierającego pornografię dziecięcą, takich jak

5. Każda ze Stron zapewnia, w drodze przyjęcia odpowiednich środków ustawodawczych lub innych środków, w granicach prawa krajowego, możliwość, aby grupy, fundacje, stowarzyszenia lub organizacje rządowe, lub pozarządowe mogły wspierać lub pomagać pokrzywdzonym za ich zgodą podczas postępowania karnego obejmującego przestępstwa określone w niniejszej Konwencji.

6. Każda ze Stron zapewnia, aby pokrzywdzony otrzymał informacje o uprawnieniach przysługujących na podstawie niniejszego artykułu w sposób dostosowany do wieku i stopnia dojrzałości pokrzywdzonego oraz w zrozumiałym dla niego języku.

Artykuł 32 - Wszczęcie postępowania

Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby postępowanie przygotowawcze lub ściganie przestępstw określonych w Konwencji nie było uzależnione od zawiadomienia lub oskarżenia złożonego przez pokrzywdzonego oraz aby postępowanie mogło być w dalszym ciągu prowadzone, nawet jeżeli pokrzywdzony wycofa swoje zeznania.

Artykuł 33 - Przedawnienie

Każda ze Stron przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby termin przedawnienia dla wszczęcia postępowania w związku z przestępstwami określonymi zgodnie z art. 18, 19 ust. 1 lit. a) i lit. b) oraz art. 21 ust. 1 lit. a) i lit. b) biegł w czasie wystarczającym dla skutecznego wszczęcia postępowania po uzyskaniu przez pokrzywdzonego pełnoletniości oraz w czasie współmiernym do ciężaru przestępstwa.

Artykuł 34 - Postępowanie przygotowawcze

1. Każda ze Stron przyjmuje takie środki, jakie mogą okazać się niezbędne w celu zapewnienia, aby osoby, jednostki lub służby prowadzące postępowanie przygotowawcze były wyspecjalizowane w zakresie zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz aby osoby te były w tym celu przeszkolone. Takim jednostkom lub służbom zapewnia się odpowiednie zasoby finansowe.

2. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby niepewność co do rzeczywistego wieku pokrzywdzonego nie była przeszkodą dla wszczęcia postępowania przygotowawczego.

Artykuł 35 - Przesłuchanie dziecka

1. Każda Strona przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby:

- a. przesłuchanie dziecka odbyło się bez nieuzasadnionej zwłoki licząc od chwili powzięcia wiadomości przez właściwe organy o okolicznościach uzasadniających przesłuchanie,
- b. przesłuchanie dziecka odbywało się w razie konieczności w pomieszczeniach zaprojektowanych lub dostosowanych do tych celów,
- c. przesłuchanie dziecka było prowadzone przez wyszkolonych do tego specjalistów,

- d. przesłuchanie dziecka prowadzone było, w miarę możliwości i potrzeb, przez tę samą osobę,
- e. liczba przesłuchań była ograniczona do minimum w takim zakresie, w jakim jest niezbędne dla celów postępowania karnego,
- f. dziecku mógł towarzyszyć jego przedstawiciel ustawowy lub, stosownie do sytuacji, osoba dorosła wybrana przez niego, o ile w odniesieniu do tej osoby nie została wydana decyzja odmienna uzasadniona okolicznościami sprawy.

2. Każda z Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu umożliwienia, aby każde przesłuchanie pokrzywdzonego lub stosownie do sytuacji świadka będącego dzieckiem, mogło być rejestrowane techniką video oraz aby taki zapis z przesłuchania mógł być przyjęty jako dowód w postępowaniu przed sądem, na zasadach przewidzianych w prawie wewnętrznym.

3. W przypadku, gdy nie ustalono dokładnego wieku pokrzywdzonego, lecz istnieją podstawy do przyjęcia, iż pokrzywdzony jest dzieckiem, środki, o których mowa w ustępach 1 i 2, powinny być stosowane również w toku czynności, zanim wiek pokrzywdzonego zostanie ostatecznie ustalony.

Artykuł 36 - Postępowanie sądowe

1. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki, przy należytych poszanowaniu przepisów regulujących autonomię zawodów prawniczych, w celu zapewnienia, aby w szkoleniach z zakresu praw dziecka oraz problemów seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych mogły uczestniczyć wszystkie osoby zaangażowane w postępowanie, a w szczególności sędziowie, prokuratorzy oraz adwokaci.

2. Każda ze Stron przyjmuje ustawodawcze i inne środki w celu zapewnienia, by zgodnie z prawem krajowym:

- a. sędzia mógł zarządzić, aby rozprawa odbyła się bez udziału publiczności,
- b. przesłuchanie pokrzywdzonego przed sądem mogło odbyć się bez jego obecności, w szczególności poprzez zastosowanie odpowiednich technologii komunikacyjnych.

Rozdział VIII Zapis danych oraz ich przechowywanie

Artykuł 37 - Zapis oraz przechowywanie danych krajowych dotyczących osób skazanych za popełnienie przestępstwa na tle seksualnym

1. Dla celów zapobiegania i ścigania przestępstw określonych w niniejszej Konwencji, każda Strona przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne w celu gromadzenia i przechowywania, zgodnie ze stosownymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych oraz innymi właściwymi zasadami i gwarancjami przewidzianymi w prawie krajowym, danych o tożsamości i profilu DNA skazanych za przestępstwa ustanowione w niniejszej Konwencji.

2. Każda ze Stron, w chwili podpisywania lub składania dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do niniejszej Konwencji, notyfikuje Sekretarzowi

Generalnemu Rady Europy nazwę i adres jednego organu krajowego odpowiedzialnego w zakresie celów, o których mowa w ustępie 1.

3. Każda ze Stron przyjmuje środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby informacje, o których mowa w ustępie 1, mogły być przekazane właściwym organom innej Strony, zgodnie z warunkami ustanowionymi w prawie krajowym i odpowiednich instrumentach międzynarodowych.

Rozdział IX – Współpraca międzynarodowa

Artykuł 38 – Ogólne zasady i środki dotyczące współpracy międzynarodowej

1. Umawiające się Strony współpracują ze sobą na podstawie przepisów niniejszej Konwencji i poprzez stosowanie innych, odpowiednich instrumentów prawa międzynarodowego, porozumień dwustronnych, zasady wzajemności i prawa krajowego w możliwie jak najszerszym zakresie, w celu:

- a. zapobiegania i zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych;
- b. zapewniania ochrony i pomocy ofiarom tych przestępstw;
- c. skutecznego prowadzenia śledztw lub innych postępowań dotyczących przestępstw określonych niniejszej Konwencji.

2. Każda ze Stron przyjmuje odpowiednie środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, aby ofiara przestępstwa w rozumieniu niniejszej Konwencji przebywająca na terytorium państwa-Strony Konwencji innego niż państwo zamieszkania ofiary, mogła zgłosić skargę do odpowiednich władz swojego państwa zamieszkania.

3. Jeżeli Strona, która uzależnia wzajemną pomoc prawną w sprawach karnych lub ekstradycję od istnienia umowy otrzyma wniosek o pomoc prawną lub ekstradycję skierowany do niej przez Stronę, z którą takiego porozumienia nie zawarła, może uznać niniejszą Konwencję jako podstawę prawną dla wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych dotyczących ekstradycji, w odniesieniu do przestępstw określonych zgodnie z niniejszą Konwencją.

4. Każda ze Stron podejmie stosowne działania w celu zintegrowania, stosownie do sytuacji, zapobiegania oraz walki z seksualnym wykorzystywaniem dzieci oraz niegodziwym traktowaniu dzieci w celach seksualnych przy pomocy programów pomocy rozwojowej kierowanej na rzecz państw trzecich.

Rozdział X – Mechanizm monitorujący

Artykuł 39 - Komitet Stron

1. W skład Komitetu Stron wchodzi przedstawiciele Stron Konwencji.

2. Komitet Stron zwoływany jest przez Sekretarza Generalnego Rady Europy. Pierwsze posiedzenie Komitetu odbędzie się przed upływem roku od wejścia w życie niniejszej Konwencji w stosunku do dziesiątego sygnatariusza, który ją ratyfikował. Kolejne

posiedzenia Komitetu odbywają się na wniosek co najmniej jednej trzeciej Stron lub Sekretarza Generalnego.

3. Komitet Stron przyjmuje własny regulamin.

Artykuł 40 - Pozostali przedstawiciele

1. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy, Komisarz ds. Praw Człowieka, Europejski Komitet ds. Problematyki Przemocności (CDPC), a także inne właściwe komitety międzyrządowe Rady Europy wyznaczają swoich przedstawicieli do Komitetu Stron.

2. Komitet Ministrów może wezwać inne organy Rady Europy do wyznaczenia ich przedstawicieli w Komitecie Stron, po przeprowadzeniu z nim konsultacji.

3. Przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, a zwłaszcza organizacji pozarządowych, mogą wejść w skład Komitetu Stron w charakterze obserwatora, przy zastosowaniu procedury określonej stosownymi przepisami Rady Europy.

4. Przedstawiciele wyznaczeni na podstawie art. 40 ust. 1-3 uczestniczą w spotkaniach Komitetu Stron bez prawa głosu.

Artykuł 41 - Funkcje Komitetu Stron

1. Komitet Stron prowadzi nadzór nad implementacją niniejszej Konwencji. Regulamin Komitetu Stron określa procedurę oceny implementacji niniejszej Konwencji.

2. Komitet Stron ułatwia gromadzenie, analizę oraz wymianę informacji, doświadczeń oraz dobrych praktyk pomiędzy państwami w celu poprawy ich możliwości w zakresie zapobiegania oraz zwalczania wykorzystywania seksualnego dzieci oraz niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych.

3. Ponadto, w zależności od sytuacji, Komitet Stron:

a. ułatwia lub poprawia skuteczność korzystania z niniejszej Konwencji oraz jej implementację, w tym ustalanie problemów oraz skutków wszelkich deklaracji lub zastrzeżeń wniesionych w trybie Konwencji;

b. wyraża opinie w odniesieniu do wszelkich pytań dotyczących stosowania niniejszej Konwencji oraz ułatwia wymianę informacji na temat znaczących osiągnięć z dziedziny prawa, polityki czy technologii.

4. Komitet Stron w wykonywaniu swoich zadań wynikających z niniejszego artykułu wspomagany jest przez Sekretariat Rady Europy.

5. Europejski Komitet ds. Problematyki Przemocności (CDPC) będzie okresowo informowany w zakresie działań wymienionych w art. 41 ust. 1, 2 i 3.

Rozdział XI – Stosunek do innych instrumentów międzynarodowych

Artykuł 42 - Stosunek do Konwencji ONZ o prawach dziecka oraz jej Protokołu Fakultatywnego w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii

Niniejsza Konwencja nie narusza praw i obowiązków wynikających z przepisów Konwencji ONZ o prawach dziecka oraz jej Protokołu Fakultatywnego w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii i ma na celu zwiększenie ochrony jaką dają oraz rozszerzenie i uzupełnienie zawartych w nich standardów.

Artykuł 43 – Stosunek do innych instrumentów międzynarodowych

1. Niniejsza Konwencja nie narusza praw i obowiązków wynikających z innych instrumentów międzynarodowych, wobec których Strony niniejszej Konwencji są lub stają się Stronami i które zawierają postanowienia dotyczące spraw regulowanych przepisami niniejszej Konwencji i które zapewniają większą ochronę i pomoc dzieciom-ofiarom seksualnego wykorzystywania lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych.

2. Strony Konwencji mogą zawierać ze sobą umowy dwustronne lub wielostronne, dotyczące spraw będących przedmiotem regulacji niniejszej Konwencji, w celu uzupełnienia lub wzmocnienia jej postanowień, lub ułatwienia realizacji zasad w niej zawartych.

3. Państwa-Strony będące członkami Unii Europejskiej stosują w swoich wzajemnych stosunkach reguły wspólnotowe i unijne regulujące sprawy, o których mowa w niniejszej Konwencji i mające zastosowanie do konkretnych spraw bez uszczerbku dla przedmiotu i celu niniejszej Konwencji oraz bez uszczerbku dla pełnego zastosowania niniejszej Konwencji wraz z innymi Stronami.

Rozdział XII – Zmiany do Konwencji

Artykuł 44 – Zmiany

1. Każda propozycja zmiany do niniejszej Konwencji zgłoszona przez jej Stronę jest przekazywana do Sekretarza Generalnego Rady Europy, który przekazuje propozycję do Państw Członkowskich Rady Europy, każdego państwa sygnatariusza, każdego państwa-Strony niniejszej Konwencji, Wspólnotę Europejską, każdego państwa zaproszonego do podpisania niniejszej Konwencji zgodnie z przepisami artykułu 45 ust. 1 oraz każdego państwa zaproszonego do przystąpienia do niniejszej Konwencji zgodnie z przepisami artykułu 46 ust. 1.

2. Każda zmiana zaproponowana przez Stronę Konwencji zostaje przekazana do Europejskiego Komitetu ds. Problematyki Przystępczości (CDPC), który przedstawia Komitetowi Ministrów swoją opinię o proponowanej poprawce.

3. Komitet Ministrów rozpatruje proponowaną zmianę i opinię na temat zmiany przedstawioną przez Komitet ds. Problematyki Przystępczości i, po konsultacjach z państwami Stronami tej Konwencji nienależącymi do Rady Europy, może przyjąć zmianę.

4. Tekst każdej zmiany przyjętej przez Komitet Ministrów zgodnie z ustępem 3 tego artykułu zostaje przesłany Stronom do akceptacji.

5. Każda zmiana przyjęta zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu wchodzi w życie w pierwszym dniu miesiąca po upływie jednego miesiąca po poinformowaniu Sekretarza Generalnego Rady Europy przez wszystkie Strony Konwencji o akceptacji tej zmiany.

Rozdział XIII – Postanowienia końcowe

Artykuł 45 – Podpisanie i wejście w życie

1. Niniejsza Konwencja jest otwarta do podpisu dla Państw Członkowskich Rady Europy, państw niebędących członkiem Rady Europy, które uczestniczyły w jej stworzeniu, a także dla Wspólnoty Europejskiej.

2. Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia są przekazywane Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

3. Niniejsza Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca po upływie trzech miesięcy od daty wyrażenia przez 5 państw sygnatariuszy, w tym przynajmniej 3 Państw Członkowskich Rady Europy, zgody na związanie się Konwencją zgodnie z przepisami zawartymi w poprzednim ustępie.

4. Niniejsza Konwencja wchodzi w życie w odniesieniu do każdej Strony, o której mowa w ust. 1 lub Wspólnoty Europejskiej, a która wyraża późniejszą zgodę na związanie się nią, pierwszego dnia miesiąca po upływie trzech miesięcy od daty złożenia dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 46 – Przystąpienie do Konwencji

1. Po wejściu w życie niniejszej Konwencji Komitet Ministrów Rady Europy, po skonsultowaniu się z państwami-Stronami Konwencji, na podstawie decyzji podjętej większością głosów przewidzianą w artykule 20d Statutu Rady Europy i z zastrzeżeniem jednomyślności przedstawicieli państw-Stron uprawnionych do zasiadania w Komitecie Ministrów, może zaprosić Wspólnotę Europejską, jak również każde państwo niebędące członkiem Rady i nieuczestniczące w opracowaniu Konwencji, do przystąpienia do Konwencji.

2. Wobec każdego państwa przystępującego Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu trzech miesięcy od dnia złożenia dokumentu przystąpienia Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Artykuł 47 - Zakres terytorialny stosowania Konwencji

1. Każde państwo lub Wspólnota Europejska może, w chwili składania podpisu lub dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, wskazać terytorium lub terytoria, na których stosuje się Konwencję.

2. Każde państwo może, w jakimkolwiek późniejszym terminie, poprzez oświadczenie skierowane do Sekretarza Generalnego Rady Europy, rozszerzyć zakres stosowania niniejszej Konwencji na jakiegokolwiek inne terytorium wskazane w oświadczeniu. W odniesieniu do takiego terytorium Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po

upływie okresu trzech miesięcy od dnia otrzymania takiego oświadczenia przez Sekretarza Generalnego.

3. Każde oświadczenie złożone na mocy dwóch poprzedzających ustępów może być wycofane w stosunku do jakiegokolwiek terytorium wyszczególnionego w oświadczeniu w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego. Wycofanie staje się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu trzech miesięcy od dnia otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 48 - Zastrzeżenia

Nie można złożyć zastrzeżeń do niniejszej Konwencji, z wyjątkiem zastrzeżeń wyraźnie przewidzianych przepisami niniejszej Konwencji. Każde zastrzeżenie można wycofać w dowolnym czasie.

Artykuł 49 - Wypowiedzenie

1. Strona może, w dowolnym czasie, wypowiedzieć niniejszą Konwencję w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

2. Wypowiedzenie staje się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 50 - Notyfikacja

Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje państwom członkowskim Rady, każdemu państwu sygnatariuszowi, każdemu państwu-Stronie niniejszej Konwencji, Wspólnocie Europejskiej, każdemu państwu zaproszonemu do podpisania niniejszej Konwencji zgodnie z przepisami artykułu 45 oraz każdemu państwu zaproszonemu do przystąpienia do niniejszej Konwencji zgodnie z przepisami artykułu 46:

- a) każde złożenie podpisu;
- b) złożenie każdego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia;
- c) każdą datę wejścia w życie Konwencji zgodnie z artykułami 45 i 46;
- d) każdą poprawkę przyjętą zgodnie z artykułem 44 oraz datę wejścia w życie tej poprawki;
- e) każde wypowiedzenie na mocy przepisów artykułu 49;
- f) każdy inny akt, notyfikację lub informację odnoszącą się do niniejszej Konwencji;
- g) każde zastrzeżenie złożone na mocy artykułu 48.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w ... dnia, w językach angielskim i francuskim, przy czym każdy z tych tekstów jest jednakowo autentyczny, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny Rady Europy przekazuje odpis poświadczony za zgodność z oryginałem wszystkim państwom członkowskim Rady Europy, każdemu państwu niebędącemu członkiem, które uczestniczyło w stworzeniu niniejszej Konwencji, Wspólnocie Europejskiej i każdemu państwu zaproszonemu do przystąpienia do niniejszej Konwencji.

Urzędem odpowiedzialnym za przygotowanie niniejszego tłumaczenia jest Ministerstwo Sprawiedliwości.

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem: